

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет маркетингу

Кафедра регіоналістики і туризму

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма

перший (бакалаврський)
24 Сфера обслуговування
242 «Туризм»
«Туризм»

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему

«Можливості короткострокових подорожей для українців в Європі»

Здобувача *Музики Яни Сергіївни*

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент
Бойко Наталія Олександрівна

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: доктор економічних наук, професор, академік НАН України,
Данилишин Богдан Михайлович

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОРОТКОСТРОКОВИХ ПОДОРОЖЕЙ	6
1.1. Сутність, види, принципи організації короткострокових подорожей.....	6
1.2. Фактори розвитку короткострокових подорожей для українців в Європі.....	16
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ КОРОТКОСТРОКОВИХ ПОДОРОЖЕЙ В ЄВРОПІ.....	22
2.1. Основні туристичні напрями і популярність країн	22
2.2. Стан і особливості короткострокових подорожей для українців в Європі.....	31
2.3. Транспортна логістика здійснення короткострокових подорожей в Європі...	36
РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КОРОТКОСТРОКОВИХ ПОДОРОЖЕЙ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ В ЄВРОПІ.....	46
3.1. Роль провідних транспортних підприємств у просуванні короткострокових подорожей під час військової агресії.....	46
3.2. Розробка самодіяльного туру для українців в Європу.....	50
3.3. Івент-заходи.....	61
ВИСНОВКИ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ	78

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На сьогоднішній день в умовах інтеграції України в європейський простір надзвичайної актуальності набувають можливості короткострокових подорожей для українців в Європу. Це важливо через те, що короткострокові подорожі сприяють культурному обміну, економічній співпраці та розширенню особистісних горизонтів громадян. Прикладом цього є запровадження безвізового режиму з країнами Європейського Союзу, який відкрив нові перспективи для подорожей, туризму та бізнесу.

Короткострокові подорожі впливають на всі аспекти життя, включаючи освіту, роботу, особистий розвиток та міжкультурні взаємодії. Вони також мають значний вплив на соціальні аспекти, такі як толерантність, взаєморозуміння та формування позитивного іміджу країни. Тому детальне дослідження можливостей та викликів, пов'язаних з короткостроковими подорожами, є надзвичайно важливим для виявлення переваг та подолання потенційних перешкод, спричинених цим явищем.

Дослідження короткострокових подорожей дозволяє зрозуміти їх вплив на економіку, культуру та суспільство. Це знання є критично важливим для розробки політик і стратегій, спрямованих на максимізацію вигод від таких подорожей та мінімізацію ризиків, пов'язаних з ними. Крім того, аналіз можливостей короткострокових подорожей сприяє вдосконаленню туристичної інфраструктури та підвищенню конкурентоспроможності України на міжнародній арені.

У сучасному світі, де країни тісно взаємодіють між собою, жодна країна не може залишатися осторонь від глобальних процесів, включаючи мобільність громадян. Тому розуміння механізмів короткострокових подорожей і розробка ефективних методів їх підтримки є важливим завданням як для України, так і для міжнародної спільноти.

Таким чином, актуальність теми "Можливості короткострокових подорожей для українців в Європі" обумовлена необхідністю глибокого дослідження цього явища для забезпечення позитивних соціально-економічних та культурних результатів, а також зміцнення зв'язків України з Європою.

Метою дослідження є аналіз можливостей короткострокових подорожей для українців в Європі, визначення їх впливу на соціально-економічний розвиток, культурний обмін та особистісний розвиток громадян, а також розробка рекомендацій для оптимізації умов та сприяння короткостроковим подорожам.

Для досягнення поставленої мети вирішуються такі завдання:

- розкриття сутності, типологізації та принципів організації короткострокових пожорожей;
- аналіз факторів розвитку подорожей для українців в Європі;
- оцінка основних туристичних напрямів та популярності країн;
- аналіз стану і особливостей короткострокових подорожей для українців в Європі;
- надання характеристики транспортній логістиці здійснення короткострокових подорожей в Європі;
- дослідження ролі провідних транспортних підприємств у просуванні короткострокових подорожей під час військової агресії;
- розробка самодіяльного туру для українців в Європу та івент-заходів.

Об'єктом дослідження є сучасний стан та тенденції туризму для українців в Європі.

Предметом дослідження є короткострокові подорожі та можливості їх реалізації для українців в Європі.

Методи дослідження. У процесі написання роботи були застосовані такі методи дослідження: аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння, статистичний аналіз з використанням середніх та відносних величин.

Теоретичне, методологічне та практичне значення отриманих результатів. Теоретична значущість полягає в узагальненні сутності та

особливостей сучасних короткострокових подорожей. Методологічна цінність роботи полягає в розробці самодіяльного туру для українців в Європі. Практична цінність полягає в можливості реалізації даного туру на практиці, що підвищить ефективність туристичного сектору європейського регіону.

Інформаційною базою дослідження є підручники, навчально-методичні посібники, наукові журнали, нормативно-правові акти, матеріали мережі Інтернет, матеріали науково-практичних конференцій, статистичні звіти та огляди міжнародних дослідницьких організацій.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОРОТКОСТРОКОВИХ ПОДОРОЖЕЙ

1.1. Сутність, види, принципи організації короткострокових подорожей

Визначення «подорож» та «туризм» в науковій літературі виступають як два нерозривно пов'язані поняття, що дають конкретний опис певного способу людської життєдіяльності [8, с.66]. І.М. Шамара зазначає, що обидва терміни розуміють під собою відпочинок, пасивні та активні розваги, спорт, краще пізнання навколишнього світу, торгівлю, сферу науки та освіти тощо. Однак, на думку дослідниці, завжди при цьому присутня характерна дія, що визначає і відрізняє власне подорож від інших аналогічних видів діяльності, прикладом може слугувати міграція - тимчасове переміщення людини в іншу місцевість, відмінну від звичайного місця проживання і повернення назад до постійного проживання [44, с.170].

Л.М. Прокопишин-Рашкевич висуває думку, що термін подорож має значну спільність понятійного сенсу, що розуміє переміщення людей в просторі та часі незалежно від мети. Людству протягом усієї його багатовікової історії було властиве прагнення до пізнання світу з метою розвитку торгівлі, завоювання та освоєння нових земель, пошуків ресурсів та нових транспортних шляхів [34, с.20].

Л.Ю. Красавцева у своєму дослідженні під терміном подорож розуміє переміщення людини або групи людей з одного місця до іншого з певною метою, яка може бути різною: розважальною, освітньою, робочою тощо. Адже кожна людина в своєму житті подорожує, вивчає нові місця, знайомиться з іншою культурою та традиціями [21, с.160].

Людину, що здійснює подорож, незалежно від цілей, напрямів та засобів пересування, протяжності та тривалість прийнято називати подорожуючим. Ю.С. Бараш та Л.В. Марценюк зауважують факт, що подорожуючий завжди кінцевою метою своєї подорожі ставить повернення на батьківщину чи місце свого постійного проживання [5, с.20].

З подорожей, як окремого і дуже привабливого способу життєдіяльності людства, на думку Г.О. Горіної, виділилася нова формація - туризм, що має своїми чітко вираженими властивостями і характеристиками [9, с.62]. Як зауважує Л.М. Прокопишин-Рашкевич, туризм це окремий випадок подорожі, який має чіткі цілі або сукупність цілей, обмежені за часом здійснення процесу та безліч інших особливих ознак [34, с.20].

О.Б. Конарівська та В.С. Терещук головною відмінністю подорожей від туризму вбачають в цілях та масовості. Так як часто подорожі за часом можуть тривати всього декілька днів, а часом і годин, натомість туризм, як правило більш довготривалий [19, с.16].

В контексті теми дипломної роботи бакалавра важливо більш детальніше зупинитись на такій характеристиці, як тривалість подорожі. Є.С. Густова під тривалістю подорожі розуміє той час, що подорожуючим під час поїздки або перебування в місці або країні [10, с.45].

Важливою класифікаційною ознакою сучасних подорожей є термін тривалості поїздки. М.М. Огієнко підкреслює той факт, що розподіл подорожей за термінами носить умовний характер [31, с.120]. Розглянемо, якими за тривалістю поїздки бувають подорожі (рис.1.1).

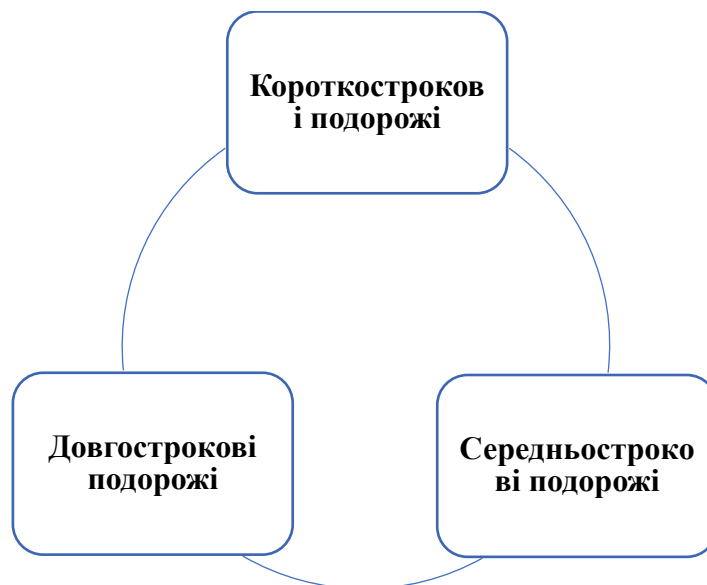

Рис.1.1 – Класифікація подорожей за терміном

Джерело: [31, с. 120]

Так, ділові поїздки можуть займати не 2 – 3 дні, а цілий тиждень, а спортивний туризм може тривати понад 14 днів, наприклад, тури на олімпіади тощо [36, с.24].

Короткострокові подорожі, як правило обмежені в часі та тривають не близько 2-3 дні, виключення бувають не часто, коли такі поїзди тривають довше. Середньострокові подорожі за часом тривають від 4 днів до 2 тижнів. Тривалість довгострокової подорожі від 14 днів [28, с.70].

Таким чином, з'ясувавши, що подорожі бувають короткострокові, середньострокові та довгострокові розглянемо детальніше саме короткострокові подорожі, так як вони стали об'єктом дослідження в дипломній роботі бакалавра.

Що ж таке короткострокові подорожі? М.М. Кляп та Ф.Ф. Шандор під короткостроковими подорожами розуміють окремий вид туризму, де подорож в часових рамках не перевищує 3-х діб. Дослідники, у праці «Сучасні різновиди туризму» вважають, що прихильниками короткострокових подорожей є переважно молоді люди, або ті, хто хоче заощадити свої кошти та в той самий час повноцінно та цікаво відпочити. Це можуть бути поїздки зі всією сім'єю, компанією друзів або

колег, також може бути романтична подорож із коханою людиною, наприклад, до Парижу [45, с.26].

Метою короткострокових подорожей, на думку М.М. Кляп та Ф.Ф. Шандора є відвідини пляжу взимку (якщо подорож спрямована до країни з іншим кліматом, відвідання спа та різних оздоровчих комплексів (наприклад Карлові Вари, що в Чехії) організувати подорож для дитини в парк розвал (тут прикладом може слугувати «Діснейленд», що в Парижі) чи просто пошопитись [45, с.26]. Нерідко метою короткострокових подорожей стають яскраві події, якісь конкретні фестивалі, що часто відбуваються в різних містах Європи. Однією з причин короткострокових подорожей є просто звичайні бажання людей, серед яких: прогулятися містом, насолодитись архітектурою чи культурою зарубіжної країни [26, с.92].

Схоже розуміння короткострокових подорожей можна знайти у дослідженнях М.І. Колосінської. Яка у статті «Підходи до класифікації видів та форм туризму» зазначає, що короткотривалі подорожі стосуються поїздок або відпусток, які тривають короткий проміжок часу, як правило, від кількох днів до кількох тижнів [18, с.146]. Так само як і М.М. Кляп та Ф.Ф. Шандор – М.І. Колосінська вважає, що цей вид подорожей популярний серед тих, хто має обмежений час або ресурси, але все одно хоче досліджувати нові напрямки, пізнати світ та щось цікаве дізнатись. Короткострокові подорожі можуть включати такі види діяльності як відпочинок на вихідних, відпочинок у місті або короткі відпустки. Дослідниця вважає, що короткострокові подорожі дають можливість подорожуючим відволіктись від повсякденного життя та зарядитись енергією, а також новими силами. Загалом, короткострокові подорожі пропонують людям зручний і доступний спосіб насолоджуватися враженнями від подорожі без потреби в значних витратах часу [22, с.96].

А.М. Панкова бачить суть короткострокових подорожей в наданні людям швидких і зручних можливостей досліджувати нові куточки світу, культуру та досвід протягом обмеженого періоду часу. Так само як і попередні дослідники А.М.

Панкова акцентує увагу на тому, що короткострокові подорожі пропонують короткочасну втечу від повсякденної рутини, дозволяючи мандрівникам відновити сили, розслабитися та зануритися в нові та приємні емоції [32, с.82]. Г.А. Заячковська підкреслює, що короткострокові подорожі також позитивно впливають на економічне зростання місцевих громад, отримуючи дохід від таких видів діяльності, як розміщення, харчування та послуги, пов'язані з подорожами та сферою туризму загалом. Зрештою, на думку дослідниці, суть короткострокових подорожей полягає у створенні незабутніх вражень і сприянні культурного обміну в доступний за часом та фінансами спосіб [12, с.64].

За допомогою аналізу наукової літератури, ми з'ясували, що короткострокові подорожі зазвичай відносяться до поїздок, що тривають короткий проміжок часу, наприклад, відпочинок на вихідні або декілька днів відпустки. В контексті теми дипломної роботи бакалавра важливим є і виокремлення особливостей короткострокових подорожей. Л.С. Безугла [4, с.342] виокремлює наступні особливості короткострокових подорожей (рис.1.2):

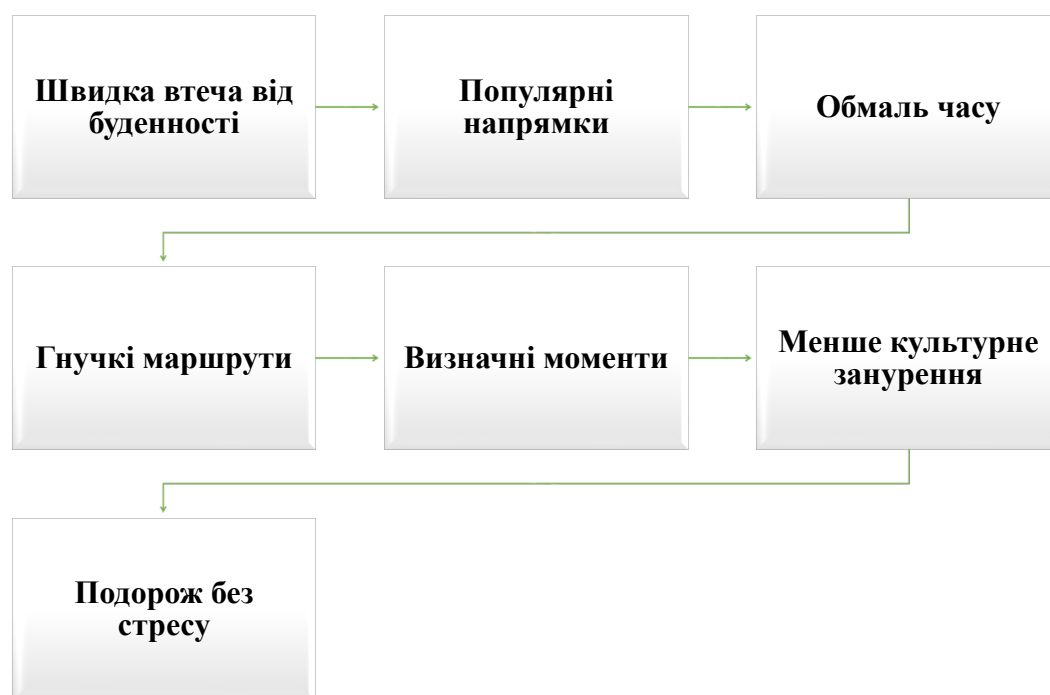

Рис.1.2 – Особливості короткострокових подорожей

Джерело: [4, с.342]

Автор розглядає кожну з особливостей короткострокових подорожей більш детально.

- Швидка втеча: Короткострокові подорожі дають можливість людям швидко відпочити від повсякденних справ і обов'язків, щоб досліджувати знайомитись з іншими країнами або відпочити в іншому середовищі.
- Популярні напрямки: Подорожувальники, часто відвідують популярні туристичні напрямки, які можна легко охопити за короткий період часу, наприклад пляжні курорти, історичні міста чи національні парки (зокрема дані туристичні напрямки часто є країнами Європи).
- Обмежений час: Короткострокові подорожі, як ми зазначали в роботі раніше, ідеально підходять для людей, що мають дефіцит часу чи бюджету, так як дають можливість насолодитись поїздкою не залежно від того, який в людини бюджет, та доводять популярний туристичний міф, щоб відчути місце призначення не обов'язкового довго подорожувати.
- Гнучкі маршрути: Подорожувальники часто мають гнучкі маршрути, що дозволяє їм приймати спонтанні рішення щодо діяльності, пам'яток і вибору ресторанів під час подорожі.
- Зосередженість на визначних моментах: Короткострокові подорожі переважно зосереджуються на ознайомленні з визначними моментами місця призначення, такими як знакові пам'ятки, культурні об'єкти, місцева кухня та різні розважальні об'єкти.
- Менше культурне занурення: через обмежений часовий проміжок короткострокові подорожі можуть не мати можливості повністю зануритися в місцеву культуру або змістовно поспілкуватися з місцевими мешканцями.
- Подорож без стресу: Короткострокові подорожі можуть бути можуть бути зручним і вільним від стресу способом подорожі, оскільки вимагають менше планування та підготовки порівняно з довгостроковими поїздками.

Дослідження короткострокових подорожей є не можливим без класифікації самих короткострокових подорожей. Якщо звернутись до наукової літератури, то в

сучасному українському науковому доробку питання класифікації короткострокових подорожей слабо висвітлено. У дослідженнях П.М. Сокол, М.В. Семенової можна визначити такі основні критерії до класифікації короткострокових подорожей: призначення, тривалість, відстань, вид транспорту, проживання (якщо таке передбачено, діяльність. Проаналізуємо більш детально кожен з критеріїв.

- Мета: Відпочинковий туризм, діловий туризм, подієвий туризм, культурний туризм, пригодницький туризм, оздоровчий туризм тощо.
- Тривалість: одноденні поїздки, вікенд, тижневі відпустки тощо.
- Відстань: Внутрішній туризм (у межах своєї країни) і міжнародний туризм (подорожі в інші країни, який в рамках теми роботи ми і будемо розглядати).
- Вид транспорту: авіаперельоти, автомобільні поїздки, подорожі потягом тощо.
- Проживання: проживання в готелях, хостелах, на курортах, в оренді для відпочинку, кемпінгах тощо.
- Діяльність: огляд визначних пам'яток, покупки, ресторани, пригоди на природі, культурний досвід тощо.

Однією з основних класифікаційних критеріїв є класифікація короткострокових подорожей за призначенням.

Одним із найпоширеніших видів короткочасних подорожей, на думку П.М. Сокол, є туристичні подорожі, під якими варто розуміти подорожі для відпочинку, розваг та відвідування популярних туристичних місць, пам'яток культури, музеїв, парків та інших цікавих об'єктів [37, с.88].

М.В. Семенова до цієї категорії відносить і ділові подорожі, що являють собою подорожі з комерційною метою, такі як підписання контрактів, проведення бізнес-зустрічей, участь у виставках та конференціях [38, с.20].

Подієві подорожі або більш прийнятна назва подієвий туризм передбачає участь у різноманітних подіях, фестивалях, концертах, спортивних змаганнях та

інших заходах. Це може бути величезний фестиваль мистецтва, спортивний матч у вашій улюбленій команді або навіть традиційний святковий парад. Подієвий туризм дозволяє людям не лише відвідувати нові місця, але й заангажуватися в захопливі заходи та відчувати атмосферу свята чи події. (особливо популярними подієві подорожі є на новорічні свята, так як багато українців їдуть до Польщі чи Чехії помилуватись чарівною святковою атмосферою) [20, с.222].

П.М. Сокол та М.В. Семенова акцентують увагу і на популярності культурного туризму, який також можна піднести до категорії короткострокового туризму. Культурні подорожі зосереджені на відвідуванні культурних та історичних пам'яток, музеїв, театрів і інших місць, де можна вивчити та дослідити місцеву культуру. Цей вид подорожей надає можливість пізнавати інші культури, традиції, мистецтво і спосіб життя різних народів. Він також сприяє міжнародному розумінню та обміну досвідом між країнами. Якщо ви шукаєте конкретну інформацію про культурний туризм в певному регіоні або країні, я можу допомогти з цим [37, с.88].

Поширеним видом короткострокових подорожей є і тури вихідного дня, які впродовж останніх років набувають все більшої популярності серед українців. Як стверджує А.В. Кулик, у сучасному темпі життя багатьом ніколи виділити час для екскурсії або туру. Прекрасним рішенням можуть стати тури, які можна провести у вихідний день. Дані тури надають можливість всього за один день ознайомитися з основними пам'ятками та чудово провести вихідні [22, с.96].

Тури вихідного дня за часом охоплюють 2-3 денний відпочинок, що охоплює, як правило, тільки один робочий день – п'ятницю.

С.М. Цимбалюк зауважує думку, що тури вихідного дня мають різне спрямування. Це може бути пізнавальна подорож у вигляді відвідування окремих країн чи населених пунктів, пам'яток, що збудована у вигляді маршруту подорожі. Популярним серед молоді напрямком організації турів вихідного дня є розважальна подорож, що передбачає такі основні програми як екскурсійні та розважальні. Специфікою розважальних турів є те, що вони можуть виступати в ролі

періодичних та разових поїздок. Як правило розважальні тури організовуються під час окремих свят, канікул, а впродовж останніх років набули поширення як поїздки для відвідин традиційних та нетрадиційних фестивалів [44, с.170].

До турів вихідного дня С.М. Цимбалюк відносить екологічний туризм, що являє собою невеликі пізнавальні тури для школярів чи старших людей, а також організацію регулярних туристичних програм у національних парках чи заповідниках [40, с.20] .

Історично сформувалось, що тури вихідного дня спочатку набули поширення як ділові поїздки. Що стали важливими для компаній, щоб розширити своє охоплення, зустрітися з клієнтами та дослідити нові можливості. Плануючи ділову поїздку, важливо мати чіткий маршрут, заздалегідь забронювати житло та підготувати всі необхідні документи. Крім того, організованість і відстеження витрат може допомогти зробити поїздку ефективнішою [24, с.20].

Важливим аспектом дослідження короткострокових подорожей є і виокремлення особливостей та принципів організації такої подорожі. Як підкреслюють у своєму дослідженні Т.В. Лисюк та О.С. Терещук, плануючи організацію короткострокової подорожі важливо спершу визначити місце, куди людина хоче поїхати. Якщо сама подорож по часу передбачає ночівлю, то важливо визначитись із місцем короткострокового проживання. Т.В. Лисюк та О.С. Терещук під таким місцем бачать готель чи хостел. Провідним питанням організації короткострокової поїздки є і транспортний аспект та розклад проведення культурних заходів чи екскурсій [25, с.176].

У дослідженні І.М. Шоробури та О.І. Бардей визначено основні принципи організації короткострокових подорожей. Організація короткострокової подорожі, на думку дослідників, включає в себе кілька ключових аспектів, які допоможуть зробити поїздку якомога комфортнішою та ефективною:

- планування: важливо визначити місця для відвідування та проведення часу. Розпланувати час так, щоб встигнути все.

- бронювання: якщо короткострокова подорож передбачає проживання, то важливо забронювати готель чи хостел, а також транспортні засоби заздалегідь, щоб уникнути непередбачуваних ситуацій.
- підготовка: з урахуванням того, що короткочасна подорож як правило триває 2-3 дні, то важливо брати з собою лише необхідні речі та приладдя. Важливо перевірити та не забути документи, гроші та медичні засоби першої допомоги.
- обмеження часу: заздалегідь важливо запланувати відключення від роботи та інших справ, щоб максимально насолодитися мандрівкою та відпочити.
- безпека: важливо враховувати правила безпеки та уникати ризикованих ситуацій під час короткострокових подорожей.

Таким чином, розглянувши питання сутності, видів та принципів організації короткострокових подорожей важливо зауважити, що перш ніж перейти безпосередньо до розгляду самих короткострокових подорожей, ми провели аналіз та відокремлення таких термінів як «подорож» та «туризм». Так як зараз визначення «подорож» та «туризм» в науковій літературі виступають як два нерозривно пов'язані поняття, що дають конкретний опис певного способу людської життєдіяльності. Головною відмінністю подорожей від туризму виступають цілі та масовість. Так як часто подорожі за часом можуть тривати всього декілька днів, а часом і годин, натомість туризм, як правило більш довготривалий. Важливою класифікаційною ознакою сучасних подорожей є термін тривалості поїздки, так виокремлюють короткострокові, середньострокові та довгострокові подорожі. Під короткостроковими подорожами розуміють окремий вид туризму, де подорож в часових рамках не перевищує 3-х діб. Дослідження короткострокових подорожей є не можливим без класифікації самих короткострокових подорожей. Якщо звернутись до наукової літератури, то в сучасному українському науковому доробку питання класифікації короткострокових подорожей слабо висвітлено. Але серед основних критеріїв до класифікації короткострокових подорожей були визначені наступні: призначення, тривалість, відстань, вид транспорту, проживання (якщо таке передбачено,

діяльність. Однією з основних класифікаційних критеріїв є класифікація короткострокових подорожей за призначенням, де потрібно розуміти відпочинкові, ділові, подієві, культурні, пригодницькі та оздоровчі подорожі. Одним із поширених видів короткочасних подорожей є тури вихідного дня.

1.2. Фактори розвитку короткострокових подорожей для українців в Європі

Впродовж останніх років короткострокові подорожі набирають все більшої популярності. Як стверджує А. В. Кулик, особливої активності набирають тури вихідного дня, що спрямовані переважно на країни Європи, такі як: Чехія, Польща, Словаччина, Словенія, Румунія, Німеччина, Франція, Іспанія, Італія, Швейцарія, Норвегія тощо. Перелічені країни є тими, куди мандрівники часто приїжджають на кілька днів або тижднів, щоб ознайомитися з визначними пам'ятками, культурою [23, с.15].

Т.Ю. Лужанська та Ф.В. Мороз зазначають, що завдяки простоті подорожей у межах Шенгенської зони та наявності бюджетних авіаліній очікується, що короткостроковий туризм з України до Європи після закінчення війни буде продовжувати зростати [25, с.175].

Активному поширенню короткострокових подорожей для українців в Європу сприяє близьке географічне розташування до переважної більшості країн. Ю.С. Балаш та Л.В. Марценюк зазначають, що Україна знаходиться в Східній Європі і має кордони з такими країнами Європейського Союзу, як Польща, Словаччина, Угорщина та Румунія. Це сприяє активному просуванню короткострокових подорожей [5, с.16].

Визначивши, що одним із факторів, що позитивно впливає на розвиток та поширення короткострокових подорожей для українців в Європу є близьке географічне розташування, проаналізуємо інші фактори, що активно впливають на короткострокові подорожі. Т.В. Лисюк та О. С. Терещук зауважують, що

короткострокова подорож перш за все, ґрунтується на туристських ресурсах – природно-кліматичних, історичних, соціально-культурних, науково-технічних та інших, здатних задовольнити потреби подорожуючих в процесі самої подорожі природно-кліматичні ресурси формують розвиток такого виду короткострокових подорожей як екологічний чи оздоровчий [25, с.175]. Історичні ресурси здебільшого забезпечують розвиток культурних та подієвих короткострокових подорожей.

Важливе значення в активізації короткострокових подорожей відіграє стан туристських ресурсів та навколишнього середовища. Повітря, ґрунтові та надземні води, пляжі, ліси повинні залишатися в природному вигляді, чистими та захищеними. Захисту потребує природа - флора та фауна. На думку Т.В. Лисюк та О.С. Терещук ландшафти, пам'ятки історії, культури, архітектури повинні розумно використовуватися та підтримуватися у привабливому для подорожуючого вигляді [25, с.175].

Мотиви та мета поїздки залежать від рівня розвитку туристських ресурсів, їх привабливості, психології людини, що безпосередньо впливає на структуру споживачів. Наприклад, якщо мотив поїздки полягає у бажанні подорожуючого відпочити, метою буде швидке досягнення місця призначення та продовження терміну перебування у дестинації. Найчастіше такі мотиви виникають у сімейних пар (або батька та дитини), групи молодих людей (студентів), мають середній рівень доходу, або для інших людей, що надають перевагу короткостроковим подорожам [40, с.20].

Важливим фактором розвитку короткочасних подорожей для українців в Європу на думку Р.В. Тютюнника, який в своєму дослідженні «Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні в кризових умовах» висловив думку, що на регулювання короткострокових подорожей українців до Європи можуть впливати різні чинники, такі як візові вимоги, прикордонний контроль, обмеження на подорожі та заходи безпеки. Важливо, щоб і українська, і європейська влада працювали разом, щоб забезпечити безперервні та зручні

подорожі для українських громадян, одночасно забезпечуючи безпеку та дотримання правил [41, с.26]. Туристичні агентства та туроператори також можуть зіграти певну роль у полегшенні цих поїздок, надаючи точну інформацію та допомогу мандрівникам. Зрештою, метою має бути сприяння відповідальним та приємним подорожам для українців, дотримуючись необхідних правил і заходів безпеки [20, с.220].

З огляду на війну, А.В. Стась важливим фактором розвитку короткострокових подорожей українців до Європи бачить у лібералізації візового режиму, так як спрощення доступу до шенгенських віз для громадян України зробило для них зручнішими короткочасні поїздки до європейських країн. Лібералізація візового режиму для короткострокових подорожей українців в Європу є важливим кроком для полегшення шляху для українців, які планують відвідати країни Європейського Союзу. Це дозволить їм подорожувати без вимог до отримання візи на певний строк, що сприяє розвитку туризму та сприяє підвищенню людських контактів між Україною та країнами ЄС [39, с.132].

Окремим фактором розвитку короткострокових подорожей виступає і питання покращення транспортування, на думку В.О. Паламарчук, в сучасних умовах для активного розвитку короткострокових подорожей важливо покращувати сполучення через прямі рейси та доступні варіанти транспортування, такі як автобуси та потяги, що полегшують українцям подорожувати до Європи для короткострокових поїздок. В.О. Паламарчук зазначає окремі покращені варіанти транспортування для короткострокових поїздок для українців у Європу, що включають [35, с.320]:

1. Використання бюджетних авіакомпаній. Хоча в умовах збройної агресії росії на територію України дана пропозиція не така актуальна, але в майбутньому може суттєво сприяти розвитку короткострокових подорожей. У Європі є багато авіакомпаній, що за рахунок оптимізації витрат і організації перевезень пропонують доступні рейси між різними містами, що робить їх зручним і економічно ефективним варіантом для коротких подорожей.

2. Використання високошвидкісних поїздів. Європа має розгалужену мережу високошвидкісних поїздів, які можуть швидко й ефективно перевозити пасажирів між великими містами. Це може бути зручним варіантом для короткострокових поїздок, особливо під час подорожі в одній країні або сусідніх країнах.

3. Оренда автомобіля. Оренда автомобіля може забезпечити гнучкість і незалежність для короткострокових поїздок, дозволяючи мандрівникам досліджувати різні напрямки у власному темпі. Це може бути зручним варіантом для тих, хто хоче відвідати кілька місць за короткий проміжок часу.

4. Використання служб спільного використання поїздок. Такі послуги, як Uber або місцеві платформи спільного використання поїздок, можуть забезпечити швидкий і зручний транспорт для коротких поїздок у межах міста або між сусідніми місцями. Це може бути економічно ефективним варіантом для індивідуальних мандрівників або невеликих груп.

Аналізуючи фактори розвитку короткострокових подорожей для українців в Європу, не можна оминати і перспективи розвитку різних програм культурного обміну, що ефективно посприяє розвитку короткострокових подорожей. В.О. Паламарчук під програмами культурного обміну бачить різноманітні організації та інституції в Європі, що пропонують програми культурного обміну для людей, щоб зануритися в різні культури та спільноти. Сюди також можна віднести і молодіжні обміни, що в основному спрямовані на участі у культурних заходах, вивченні мови та громадських проєктах. Останніми роками набули поширення і спеціальні програми для подорожей, що знайомлять українців з місцевою культурою та способом життя [32, с. 82].

До важливих факторів розвитку короткострокових подорожей, за свідченнями В.О. Паламарчука, належить проблема доступного житла. Впродовж останніх років доступність варіантів бюджетного житла, таких як хостели та Airbnb, зробила планування коротких поїздок до Європи українцям більш рентабельним. Звичайно, багато країн у Європі мають різноманітні варіанти

доступного житла для українців. Можна знайти спеціальні готелі, хостели, апартаменти та інші типи помешкань через онлайн-сервіси бронювання житла, такі як Booking.com, Airbnb або Expedia [20, с. 222].

Провідну роль у сприянні короткострокових подорожей, на думку В.Ю. Пестушко відіграє маркетинг та просування. Ефективні маркетингові кампанії, що рекламують європейські напрямки та пропонують пропозиції та знижки на туристичні пакети, також можуть відігравати важливу роль у заохоченні українців подорожувати до Європи на короткі терміни. В.Ю. Пестушко пропонує кілька стратегій, які можна використати [46, с.96]:

- Організація спеціальної реклами в соціальних мережах, спрямовану на українських користувачів, які цікавляться подорожами в Європі. Краще варто використовувати орієнтовану на конкретні місця та пропозиції реклами для кожної групи.
- Співпраця українських з туристичними агентствами Європи для просування короткострокових подорожей. Це вам залучити клієнтів з уже встановленими контактами в галузі туризму.
- Використання блогів та відеоблогів про подорожі, де можна показати популярні місця в Європі для короткострокових подорожей, а також пропонувати корисні поради для подорожуючих з України.
- Керування пошуковим маркетингом та рекламою.

Працюючи над дослідженням питання факторів розвитку короткострокових подорожей для українців в Європу проаналізуємо і європейський досвід використання короткострокових подорожей, який є досить багатим та різноманітним. Багато європейців відомі тим, що роблять короткі перерви або відпочивають на вихідних у сусідніх містах чи країнах, щоб хоч трохи відпочити та познайомитись з новою культурою та традиціями. І.Н. Стояненко підкреслює той факт, що відвідування історичних пам'яток, насолода місцевою кухнею чи просто занурення в культуру - європейці цінують можливість швидко подорожувати, щоб зарядитися енергією та відкрити для себе нові місця. І.Н.

Стояненко зазначає, що серед популярних місць для коротких подорожей Європою є Париж, Барселона, Рим, Амстердам і Прага. Подорожуючи поїздом або бюджетною авіакомпанією, зручно перелітати з одного міста в інше, щоб швидко втекти. Загалом європейський досвід коротких подорожей пропонує поєднання дозвілля, пригод і культурного занурення [20, с.20].

Можна зауважити, що короткострокові подорожі українців до країн Європи можуть варіюватись в залежності від індивідуальних вподобань, бюджету та часових обмежень. Деякі популярні напрямки для українців включають Польщу, Угорщину, Словаччину та Чехію через їх близькість і легкість доступу. Ці країни пропонують багатий культурний досвід, історичні місця та смачну кухню, які приваблюють українських мандрівників. Крім того, такі країни, як Німеччина, Франція, Італія та Іспанія, також є популярним вибором для тих, хто хоче трохи відпочити. Загалом, завдяки зростанню доступності бюджетних авіарейсів і зручних варіантів подорожей, українці зможуть розширити вибір європейських напрямків для короткострокових подорожей. До чинників, що сприяють короткостроковим подорожам українців до Європи, можна віднести вирішення житлових питань, програми культурного обміну, транспортні питання, а також вплив маркетингу та рекламні кампанії.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ КОРОТКОСТРОКОВИХ ПОДОРОЖЕЙ В ЄВРОПІ

2.1. Основні туристичні напрями і популярність країн

Українці обирають певні країни для короткострокових подорожей в Європу з різних причин. Перш за все, багато європейських країн знаходяться у зручній географічній близькості до України, що робить їх легкодоступними для коротких поїздок. Крім того, різноманітність культур, традицій та історичних пам'яток Європи приваблює українців, які хочуть насолодитися новими враженнями та дослідити різноманітність світової спадщини. Природня краса, яку можна знайти у Європі, також відіграють важливу роль у виборі напрямку: від Альп до Балканських гір, від Середземного моря до Балтійського - місця, які прагне побачити кожний турист через свою захоплюючу красу.

Багато європейських міст славляться своєю архітектурою, культурними заходами та можливостями для розваг, що приваблює українців, які шукають нові враження та розваги. Не менш важливими факторами є безпека та зручність [6, с.15]. Існує кілька причин, чому українці вибирають певні країни для короткострокових подорожей в Європу (рис. 2.1).

Проаналізуємо кожну з причин більш детальноше:

- Близькість і доступність. Багато європейських країн знаходяться неподалік від України, що робить їх легкодоступними для коротких відпусток або вихідних. Так, географічно розміщені близько до України Польща, Словаччина, Румунія, Болгарія, Угорщина, до яких короткі рейси або можливість подорожувати автомобілем (автобусом) зменшують час та витрати на перельот або поїздку (див. рис. 2.2):

Львів (Україна) – Краків (Польща) 525 км;

Львів (Україна) - Братислава (Словаччина) 683 км;

Львів (Україна) - Будапешт (Угорщина) 576 км;

Львів (Україна) - Клуж-Напока (Румунія) 485 км;

Львів (Україна) – Варна (Болгарія) 1015 км.

Рис. 2.1 – Основні причини вибору країни для короткострокової подорожі

Джерело: [20, с.222]

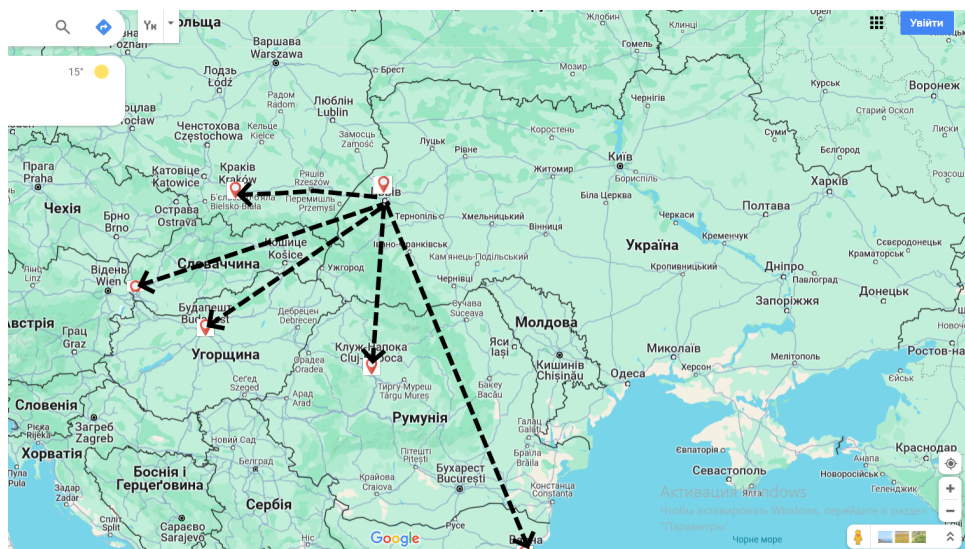

Рис. 2.2 – Карта до туристичних міст від Львова (Україна)

Джерело: [51]

- **Культурна різноманітність.** Європа відома своєю багатою історією, культурою та мистецтвом. Відвідування різних країн дозволяє українцям насолоджуватися різноманіттям архітектури, кухні, традицій та мов. Історичні пам'ятки і міста. Багато європейських країн мають довгу історію, що відображається в їх архітектурі та історичних пам'ятках. Відвідування старовинних міст, замків, церков та інших історичних об'єктів є популярними серед українців.

- **Природні краси.** Багато європейських країн мають вражаючі природні ландшафти, включаючи гори, моря, озера та парки. Це приваблює туристів, які шукають пригоди на природі або просто бажають насолодитися красою природи.

- **Можливості для шопінгу та розваг.** Багато міст Європи славляться своїми торговими вулицями, ринками та торговими центрами, де можна придбати як місцеві товари, так і відомі бренди.

- **Туристична інфраструктура.** Багато країн Європи мають розвинену туристичну інфраструктуру, що включає готелі різного класу, велика кількість ресторанів, кафе, барів та нічних клубів забезпечує розважальні можливості для відпочинку.

- **Ефективний транспортний зв'язок, екскурсійні програми та інші послуги,** що полегшують подорожі та перебування відвідувачів. У Європі існує велика мережа міжнародних магістралей, які сполучають різні країни та регіони, серед найбільш відомих міжнародних магістралей можна назвати:

- **E-road network (Європейська мережа автомагістралей)** (рис. 2.3): мережа автомагістралей, яка охоплює більшість країн Європи, яка позначається літерою «Е» та номером (наприклад, E-40, E-45, E-60).

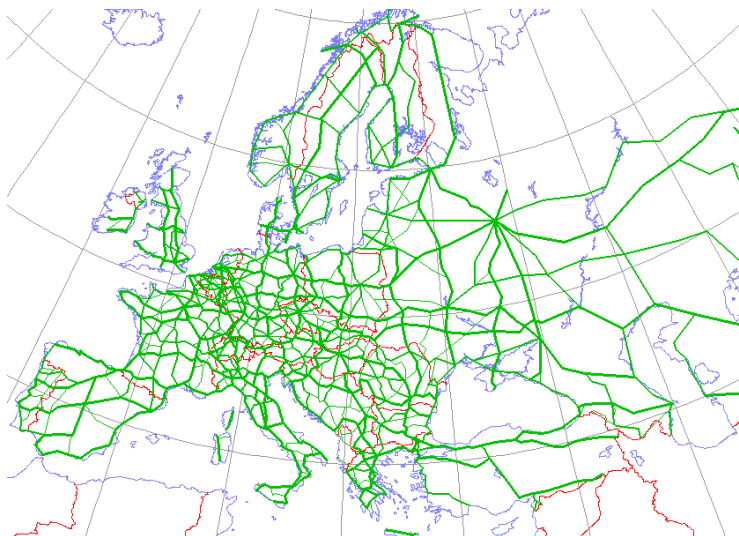

Рис. 2.3 – Європейська мережа автомагістралей (E-road network)

Джерело: [52]

– Trans-European Transport Networks (TEN-T) (рис. 2.4): мережа транспортних маршрутів у Європі, яка включає дороги, залізниці, водні шляхи та аеропорти, мета якої - поліпшити зв'язки між країнами та забезпечити ефективний транспортний рух.

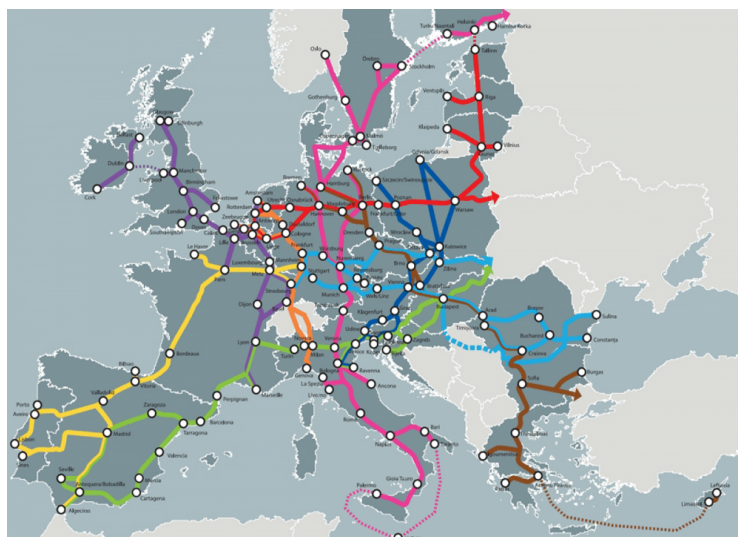

Рис. 2.4 – Європейська транспортна мережа TEN-T

Джерело: [53]

– Pan-European corridors (Пан-європейські коридори): мережа транспортних маршрутів, які з'єднують різні частини Європи від Східного до

Західного Середземномор'я. Вони включають дороги, залізниці, водні шляхи та інші види транспорту.

– автомагістралі: крім транснаціональних маршрутів, в кожній країні Європи є власна мережа національних автомагістралей, які також часто використовуються для міжнародних поїздок.

З попереднього розділу дипломної роботи бакалавра нам відомо, що одним із найбільш популярних видів короткострокових подорожей є тури вихідного дня. Тури вихідного дня до Європи мають свої особливості, оскільки вони зазвичай орієнтовані на короткі відпочинкові періоди, і їх мета - максимально ефективно використати обмежений час для відвідування найцікавіших місць та переживання незабутніх вражень [18, с.146]. Проаналізуємо основні напрямки та популярність країн для організації турів вихідного дня.

Польща. Популярними є тури до Кракова, який є серцем країни зі своїм старовинним містом та Вавельським замком, а також Варшави – сучасного міста з багатою історією, реконструйованим після Другої світової війни [22, с.96]. Розглянемо особливості організації короткострокових турів. Туроператор «Поїхали з нами» пропонує такі короткострокові тури до Польщі [50]:

- «Краківський вояж». Тур розрахований на 2 дні з ночівлею, передбачає екскурсію Краковом, відвідання Ягелонського університету, середньовічного центру торгівлі, історичного єврейського кварталу Кракова – Казімеж. Під час туру є можливість побачити костел на Сселі, місце загибелі святого Станіслава та святої Катерини. Подорожуючі також за час туру можуть познайомитись із смачною та оригінальною польською кухнею. Вартість такого туру становить близько 4437 гривень.

- «Вікенд в Краків». Тур розрахований на 3 дні з ночівлею, передбачає екскурсію Краковом, Польського Акрополю Вавельського замку, середньовічного центру торгівлі, історичного єврейського кварталу Кракова – Казімеж. Під час туру є можливість побачити костел на Сселі, місце загибелі св. Станіслава та св. Катерини. Вартість такого туру становить – 5 547 гривень.

Чехія. Столиця Прага стоїть на річці Влтава і відоме своєю старовинною архітектурою, вуличними артами та культурними подіями. Популярними є тури до Карлових Вар, історичного курортного міста, відомого своїми термальними джерелами. Туроператор «Поїхали з нами» пропонує такі короткострокові тури до Чехії [50]:

- «Празький хіт + Відень». Тур розрахований на 4 дні з ночівлею. Екскурсія Прагою, відвідини Костелу Діви Марії перед Тином, Староміської площі, Астрономічного годинника, Градчанської площі, Шварценбергського палацу, варті в Празькому граді, шопінг в Празі, екскурсія Віднем, відвідини палацу Шенбрунн тощо. Вартість такого туру становить – 5 120 гривень.

- «Моя мрія: Берлін і Прага». Тур розрахований на 4 дні з ночівлею, включає в себе екскурсію Берліном та Потсдамом, туристи на вибір можуть відвідати музей Пергамон, ворота Іштар з Вавилону, ворота Мілетського ринку. Берлінський кафедральний собор, Бранденбурзькі ворота, парк Сан-Сусі. В Чехії: екскурсія Прагою, відвідини легендарного Карлового мосту, Золотої вулиці, Вацлавської площі тощо, а також Карлових Вар. Вартість такого туру становить – 5 600 гривень.

Угорщина. Тут цікавим туристичним об'єктом є її столиця Будапешт, двомільйонне місто, поділене річкою Дунай, з видатними пам'ятками, такими як Будинок парламенту, Рибацька башта та термальні басейни. Серед турів до Угорщини українські туроператори пропонують наступні [48]:

- «Вікенд у Будапешт». Тур розрахований на 2 дні з ночівлею, передбачає відвідини Термальних купалень графа Сечені, екскурсію Будапештом, знайомство з Рибальським бастіоном та собором Матіяша, подорож в Закрут Дунаю, відвідини Океанарію. Вартість такого туру становить – 3 840 гривень.

- «Вікенд в Будапешт! + Хевіз». Тур розрахований на 2 дні з ночівлею, передбачає екскурсію Будапештом, відвідини Вишеградської фортеці, подорож в Закрут Дунаю тощо. Вартість такого туру становить – 4 054 гривень.

Литва, Латвія, Естонія.

- Вільнюс. Столиця Литви зі своїм середньовічним старовинним містом.

- Рига. Культурна столиця Латвії з унікальною архітектурою.

- Таллінн. Старовинне місто з добре збереженими середньовічними стінами та вузькими вуличками.

Серед турів до Балтійських країн туроператор «Акорд тур» пропонує наступні [47]:

- «Балтійські перинки: Литва + Латвія + Естонія!». Тур розрахований на 3 дні з ночівлею. Включає в себе відвідини Вільнюса (Костел Св. Анни, костел Св. Петра і Павла, Кафедрального собору, гострої Брами), екскурсія Ригою, відвідини Юрмали та Талліна. Вартість такого туру становить – 400 Євро.

Словаччина. Серед українських подорожуючих популярністю користується її столиця – Братислава, розташована на берегах річки Дунай, зі своєю історичною центральною частиною та Братиславським замком. Туроператор «Адріатік Тревел» пропонує такий варіант короткострокового туру до Словаччини:

- «На вихідні до Словаччини». Тур розрахований на 3 дні з ночівлею. Включає в себе екскурсію Братиславою, ознайомлення з річкою Дунай, історичною центральною частиною, Братиславським замком. Вартість такого туру становить – 150 Євро.

Румунія. Буковина – регіон відомий своїми карпатськими горами, історичними містами і фольклорною спадщиною. Користується попитом і місто Сігішоара, де за легендою народився Дракула. Серед турів до Румунії туроператор «Акорд тур» пропонує наступні [47]:

- «Цікаві вихідні в Трансильванії». Тур розрахований на 3 дні з ночівлею, передбачає відвідини Сігішоари, Трансильванії, Брашова, Брана, Сіная, Бухареста, Ришнова. Вартість такого туру становить – 136 Євро.

- «Подорож в Трансильванію». Тур розрахований на 3 дні з ночівлею, програма передбачає відвідини Бая-Маре, Сігішоари, Сібіу, Бухареста, Брашова, Сіная тощо. Вартість такого туру становить – 220 Євро.

Словенія. Столиця Любляна відома своєю архітектурою, річкою Люблянницею та лісовими покривами. Мальовничим є озеро Блед та замок, оточені

горами. Туроператор «Адріатік Тревел» пропонує такий варіант короткострокового туру до Словенії:

-«Крихітка Словенія». Тур розрахований на 3 дні з ночівлею, в процесі туру подорожуючі мають можливість ознайомитись з Люблянною, відвідати Блед, Піран, Егер, Егерсалок. Вартість такого туру становить – 152 Євро.

Хорватія. Популярним містом для короткострокових подорожей є Дубровник. Історичне місто на узбережжі Адріатичного моря зі своїми середньовічними стінами та палацами. Вабить подорожуючих і столиця Хорватії Загреб зі своїми парками, музеями та архітектурою. Туроператор «Адріатік Тревел» пропонує такий варіант короткострокового туру до Хорватії [48]:

-«Мальовнича Хорватія». Тур розрахований на 3 дні з ночівлею, подорожуючі мають можливість відвідати Дубровник, місто Шибеник, найкрасивіші острови Рів'єри - Хвар і Брач. А також у нас буде можливість відвідати ще одну чарівну балканську країну - Боснію і Герцеговину, місто мостів Мостар та мальовничий водоспад Кравіца. Вартість такого туру становить – 460 Євро.

Ці напрямки приваблюють українців своєю різноманітністю культурної спадщини, природною красою та доступністю для короткострокових подорожей [48].

Серед короткострокових подорожей популярністю користується і подієвий туризм. Подієвий туризм, або так званий «event tourism», є важливою складовою туристичної промисловості країн Європи, таких як Італія, Франція, Велика Британія, Німеччина та Австрія [32, с.78]. Подієвий туризм є важливою складовою галузі туризму, і Європа приваблює значну увагу в цьому напрямку завдяки своїй розмаїтості культурних заходів, фестивалів, спортивних подій та інших заходів. Розглянемо детальніше популярність країн Європи для українців серед подієвого туризму [32, с.80]:

- Італія відома своєю багатою культурою та історією, що створює ідеальні умови для розвитку подієвого туризму. У цій країні проходять численні святкові

заходи, такі як Венеціанський карнавал, що привертає мільйони туристів своєю величчю та барвистістю. Крім того, Флоренція славиться своїм фестивалем мистецтва, а Рим - операційними виставами, які пропонують незабутні враження всім любителям мистецтва.

- Франція вважається однією з найбільш популярних туристичних destinations у світі завдяки своїй багатій культурі та культурним подіям. Паризький марафон, Каннський кінофестиваль, а також безліч мистецьких виставок та фестивалів, що проходять у Парижі та інших містах Франції, залучають туристів з усього світу.

- Велика Британія відома своєю розмаїтістю подій та свят, які приваблюють велику кількість туристів. Тут відбуваються різноманітні події, від Королівського травневого балу до фестивалю Glastonbury. Манчестерський міжнародний фестиваль та Лондонський тиждень моди - це лише деякі з подій, які привертають увагу шанувальників культури з усього світу [42, с.66].

- У Німеччині можна знайти різноманітні святкові заходи, які відбуваються протягом всього року. Октоберфест у Мюнхені, Карнавал у Кельні, Берлінський міжнародний фестиваль кіно - це лише деякі з найвідоміших заходів, які привертають увагу туристів з усього світу.

- Австрія славиться своїми музичними та культурними заходами, такими як Віденський новорічний концерт та Фестиваль зимових спортивних ігор у Інсбруці. Штирійський осінній ярмарок у Граці - це чудова можливість познайомитися з австрійською культурою та традиціями.

Ці країни Європи пропонують багато різноманітних подій і заходів, які привертають подієвих туристів з усього світу. Кожна країна має свої унікальні традиції та святкування, що робить подієвий туризм у Європі надзвичайно різноманітним та захоплюючим [20, с.222].

Таким чином, основні туристичні напрямки для українців у турах вихідного дня зосереджені переважно до країн Центральної та Східної Європи, таких як Польща, Чехія, Угорщина, Словенія, Литви, Латвії та Естонії, Словаччина, Румунія

та Хорватія, що пропонують різноманітність культурних, історичних, природних та гастрономічних вражень. Разом із турами вихідного дня були виокремлено та проаналізовано основні напрямки серед подієвого туризму.

2.2.Стан і особливості короткострокових подорожей для українців в Європі

2020 і 2021 роки були складними для туристичної галузі. Пандемія коронавірусу призвела до величезних втрат у всьому світі. Усі надії були спрямовані на 2022 рік - оскільки обмеження, пов'язані з пандемією, почали пом'якшувати, здавалося, що туристична галузь відновиться. А вже 24 лютого 2022 року розпочалось повномасштабне вторгнення росії на територію України [23, с.12].

У 2023 році туризм в ЄС продовжував демонструвати ознаки відновлення після пандемії COVID-19. Орієнтовна кількість ночей, проведених у закладах розміщення туристів у 2023 році, досягла 2,92 мільярда, перевищивши допандемічний рівень 2019 року (2,87 мільярда) на 1,6% і встановивши рекордний рік для сектору розміщення в ЄС [6, с.16].

Через війну в Україні, яка підштовхнула до зростання ціни, криза вартості життя вплинула на багато країн, у тому числі розвинені. Стрімке зростання цін на продовольство та енергію разом із високими темпами інфляції негативно впливає на споживчий бюджет. Іншими факторами, які обмежують зростання, є перебої в поїздках, спричинені нестачею персоналу, і галузеві суперечки в секторі подорожей і транспорту. Вони продовжують відігравати важливу роль у кількох напрямках [5, с.16].

Окрім війни в Україні, є й інші геополітичні напруження, наприклад відносини між США та Китаєм, учасниками-НАТО та РФ. Ця напруженість також може поставити під загрозу відновлення індустрії туризму. Безпека стає все більш

важливою, оскільки туристи активно оцінюють будь-які потенційні загрози своїй особистій безпеці під час подорожі.

Як правило, несприятливі наслідки війни мають а набагато довший часовий і набагато більш значний географічний вплив, ніж, наприклад, терористичні атаки. Війна призводить до економічної та фінансової нестабільності труднощі. У період війни населення може відчувати зниження доходів, зростання безробіття ставки та загальну економічну невизначеність. В результаті, населення можуть мати обмежений наявний дохід для несуттєвих витрат, таких як туризм. Фінансові обмеження, спричинені війною, можуть зробити українців більше чутливих до ціни та неохочих витрат значних сум в туристичних поїздках. Ризики, пов'язані з подорожами під час війни можуть значно вплинути на сприйняття туристичних поїздок.

Під час війни люди часто надають перевагу своїм основним потребам, безпеці та добробуту сімей над дозвіллям. Фокус зміщується в бік забезпечення основних ресурсів і забезпечення особистого та фінансова стабільність. Ця зміна пріоритетів може зменшитися готовність виділяти значні фінансові ресурси на туристичні поїздки, оскільки окремі особи можуть надати свої обмежені ресурси для більш нагальних проблем [40, с. 26].

Під час війни українці готові платити менше за туристичні подорожі, ніж раніше, з огляду на це більшої популярності набувають короткострокові подорожі до різних країн Європи (рис. 2.5).

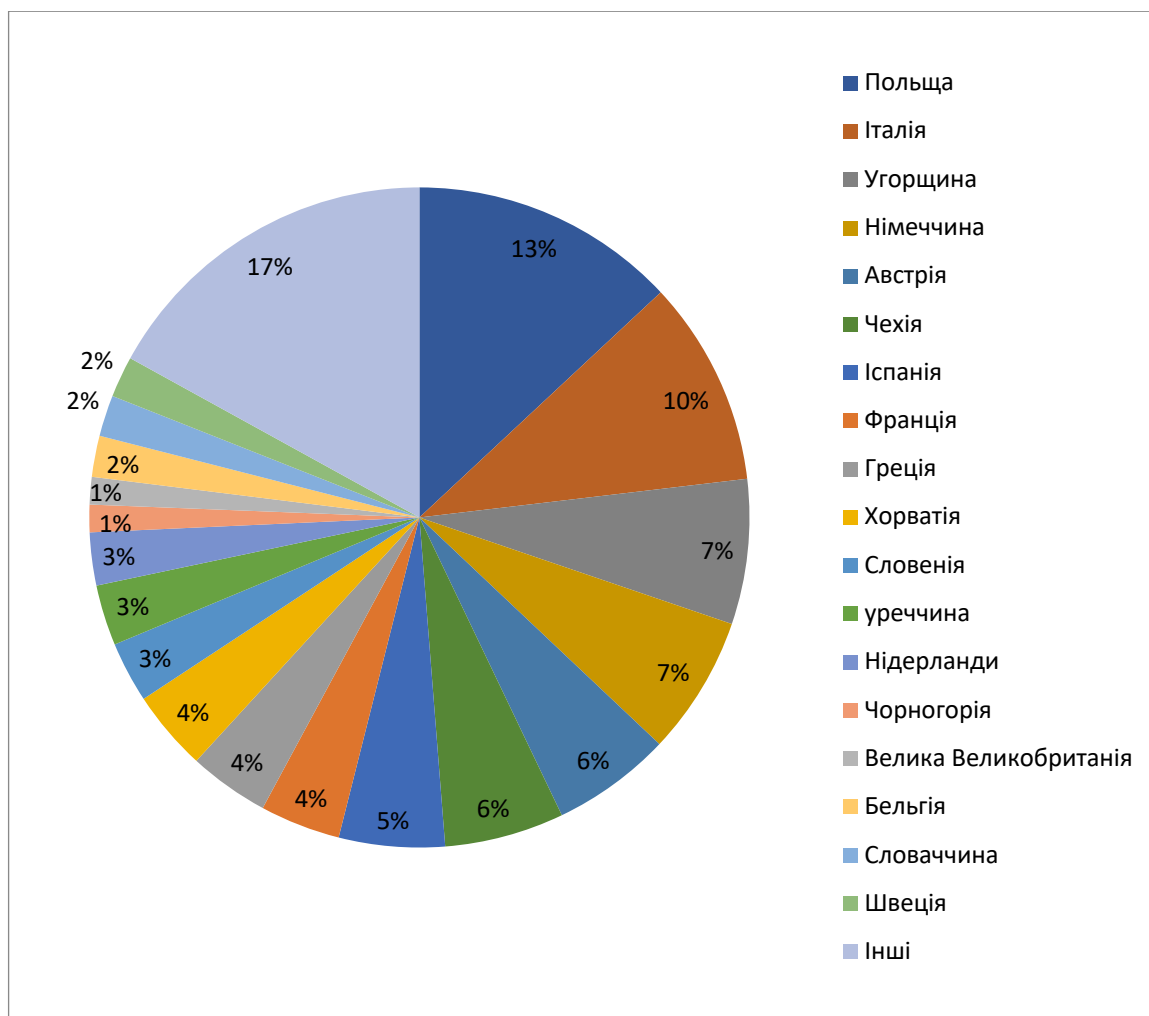

Рис. 2.5 – Відвідування країн Європи українцями під час війни, 2022-2023 рр.

Джерело: [23, с. 12]

Дані статистики показують, під час війни українці найбільше відвідали: Польщу (13,6%), Італію (10,5%) та Угорщину (7,4%) [23, с.12].

Для українців війна замінила пандемію як обмеження на відпустки в Європі. Але незважаючи на війну, українці продовжують подорожувати. Якщо проаналізувати дані туристичної компанії Adriatic Travel, то можна помітити, що попит на тури в Європу серед українців вищий, ніж до війни [20, с. 222].

Автобусні тури в Європу набирають все більшої популярності. За даними туристичної компанії Adriatic Travel попит на такі поїздки вдвічі більший

порівняно з минулим роком і втричі більший, ніж до війни та пандемії. Компанія почала організовувати більше відправлень у нові напрямки, зокрема в Іспанію та скандинавські країни [48].

Кожного року восени багато дитячих шкільних груп подорожують у парки розваг, зокрема Діснейленд (Франція), Europa Park (Німеччина), Asterix (Франція), Energylandia (Польща). Також значно збільшилися кількості турів до Італії, Франції, Швейцарії, оскільки багато жінок відпочивають разом із дітьми. Популярними серед бюджетних мандрівників є такі напрямки, як Прага, Відень, Будапешт. Напередодні Хелловіну (31 жовтня) багато людей хочуть відвідати Трансільванію в Румунії, надихнувшись серіалом «Середа». Тури до сусідніх країн зазвичай тривають 3-4 дні, тоді як подорожі до Франції, Швейцарії, Італії та подібних напрямків займають близько 6 днів [35, с. 326].

Найпопулярнішими осінніми напрямками є Франція та Італія. Париж завжди приваблює туристів. Велика частка з них їдуть до Італії через чудову погоду; там ще тепло. Відвідати Венецію, Рим та Флоренцію влітку може бути складно через спеку. Для тих, хто хоче оглянути історичні пам'ятки та художні галереї, це «золотий сезон». Туристи також проявляють інтерес до Праги, є навіть одноденні тури вихідного дня [6, с. 16].

Порівняно з 2022 роком в 2023 вартість турів зросла на 10%. Це пов'язано з подорожчанням готелів у Європі та палива. Однак діти та сім'ї військових часто можуть подорожувати зі знижками 10-15%. Станом на літо-осінь 2023 року вартість автобусних поїздок до Європи стартувала від 100 євро (тур до Будапешта), а до Франції та Італії - від 380 євро.

На основі проаналізованих даних середньої вартості турів вихідного дня для українців в Європі, за даними туроператорів станом на березень 2024 року [47; 48; 49; 50], визначимо середню вартість турів вихідного дня до Польщі, Чехії, Угорщини, Словаччини, Хорватії (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Середня вартість турів вихідного дня до країн Європи на прикладі різних туроператорів [47-50]

Країна	Туроператор «Поїхали з нами»	Туроператор «Accord tour»	Туроператор «Tango travel»	Туроператор «Український тур»
Польща (1 день)	5 909 грн	7 636 грн	6 027 грн	5 600 грн
Чехія (1 день)	6 101 грн	8 215 грн	3 862 грн	3 850 грн
Угорщина (1 день)	6 499 грн	6 499 грн	5 000 грн	5 000 грн
Словаччина (1 день)	6 499 грн	6 499 грн	5 000 грн	5 000 грн
Хорватія (1 день)	7 125 грн	8 000 грн	9 247 грн	8 000 грн

Джерело: [47-50]

З таблиці 2.1. видно, що вартість турів до країн Європи є практично однаковою в різних туроператорів, хоча відмінності також присутні. Так, найнижча середньоденна ціна на тур до Польщі в туроператора «Український тур» - 5600 грн, а найвища в «Accord tour» - 7 636 грн. На тури до Чехії: найнижча середньоденна ціна спостерігається в туроператора «Український тур» - 3 850 грн, а найвища в «Accord tour» - 8 215 грн. До Угорщини середньоденні ціни на тури стартують від 5 000 грн в туроператорів «Tango travel» та «Український тур» до 6 499 грн в «Accord tour» та «Поїхали з нами». До Словаччини середньоденна вартість туру від 5 000 грн (в туроператорів «Tango travel» та «Український тур») до 6 499 грн в «Accord tour» та «Поїхали з нами» [50]. Найдорожчими виявились тури до Хорватії: від 7 125 грн в туроператора «Поїхали з нами» до 9 247 грн в «Tango travel». Зобразимо динаміку середньої вартості турів вихідного дня на прикладі різних туроператорів (рис. 2.6).

Варто зазначити що поїздка на 4 дні в Трансільванію, що в Румунії коштує в середньому 140 євро. У цей тур входить відвідування замку Кантакузіно, популярного завдяки серіалу «Середа», замку Дракули в селі Бран, замку Пелеш, фортеці Рашнов і термального аквапарку в Брашові. Водночас тур 4-дні до Праги в

середньому коштує близько 130-140 євро. Поїздка в Париж починається від 350 євро. Екскурсії в Італію починаються від 260 євро [20, с. 222].

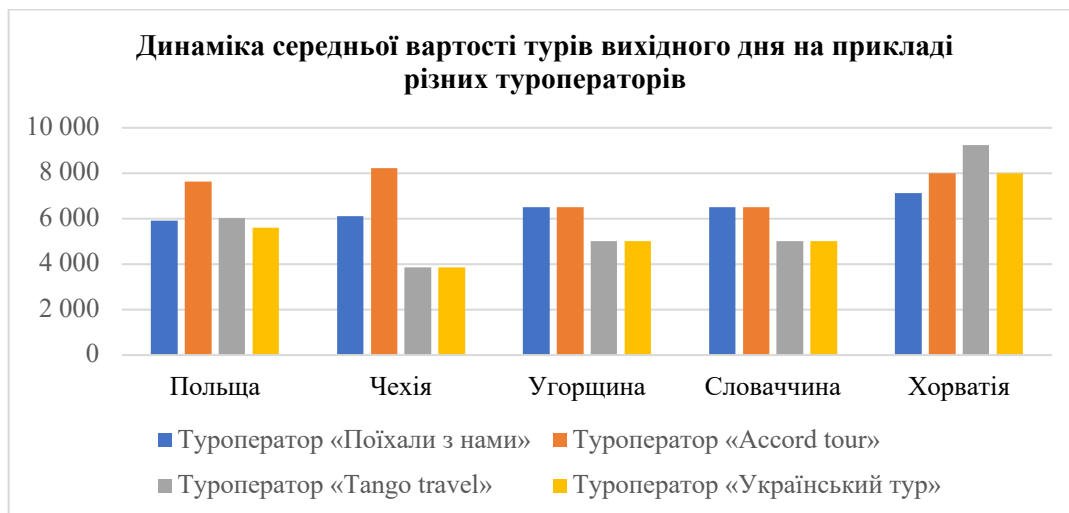

Рис. 2.6 – Динаміка середньої вартості турів вихідного дня на прикладі різних туроператорів, грн

Джерело: [47-50]

Варто зазначити, що починаючи з 2020 року, зафіксовано падіння короткострокових відвідувань європейських країн українцями через пандемію COVID-19. У 2021 році спостерігається певне відновлення активності, однак повномасштабне вторгнення РФ на територію України вплинуло на динаміку ринку туристичних послуг. В рамках дослідження для бакалаврської роботи було проаналізовано середні вартості подорожей в Європу на березень 2024 року, що надаються різними туроператорами.

2.3. Транспортна логістика здійснення короткострокових подорожей в Європі

Транспортні особливості короткострокових подорожей для українців в Європі можуть бути різноманітними, оскільки на вибір є різні засоби пересування,

включаючи автомобіль, поїзд, лоукост-авіаперевезення, автобуси та місцевий громадський транспорт [46, с.96]. Проаналізуємо особливості транспортної логістики здійснення короткострокових подорожей, але для початку важливо виокремити скільки ж щорічно людей виїждить за кордон в цілях подорожей (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Кількість людей, що виїхала за кордон в проміжку 2019-2022 рр. з метою туристичної поїздки [46]

Показник	2019	2020	2021-2022
Кількість людей, що виїхала за кордон, осіб	29 345 897	11 251 406	15 132 369

Джерело: [46]

Зобразимо наведені дані за допомогою секторної діаграми (рис. 2.7).

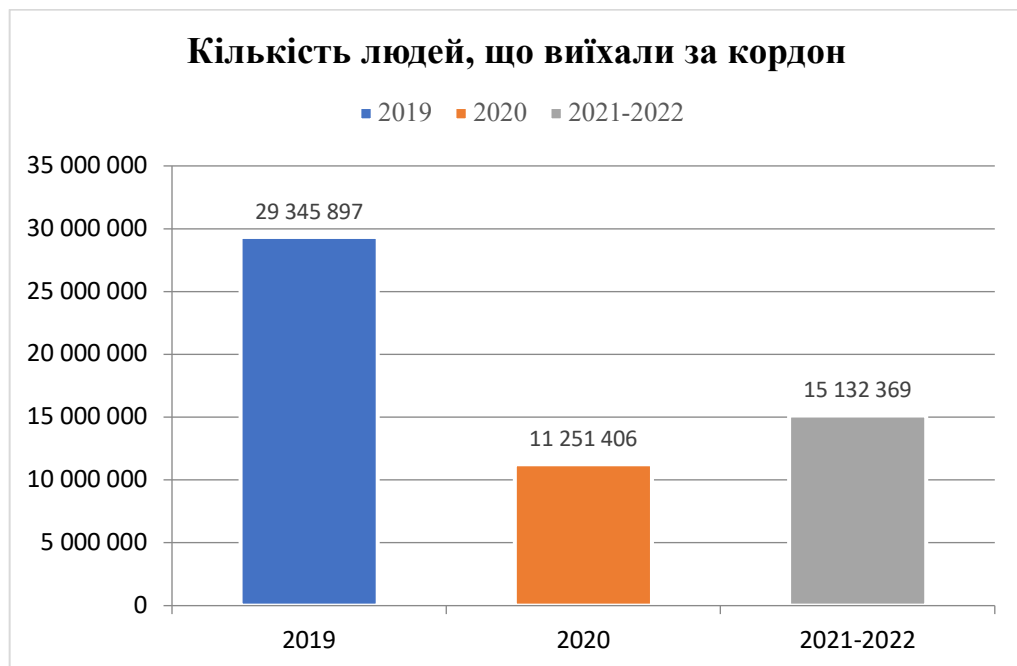

Рис.2.7 – Кількість людей, що виїхали за кордон в цілях туристичної поїздки

Джерело: [46]

З рис. 2.7 бачимо, що найбільша кількість людей, що виїхали за кордон в цілях туристичної подорожі припадає саме на 2019 рік, натомість за підсумками

2020 року ситуація трохи погіршилась у зв'язку з пандемією COVID-19 та трохи стабілізувалась у 2021 році та 2022 році [46, с. 96].

За допомогою туристичного барометру визначимо кількість подорожуючих залізничним та автомобільним (автобусним) транспортом за кордон (переважна більшість саме до країн Європи, так як на далекі відстані обирається авіатранспорт) (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Статистика щодо транспорту подорожей [46]

Вид транспорту	2019	2020	2021-2022
Залізничний	155 млн. осіб	68 млн. осіб	81,3 млн. осіб
Автомобільний	124 млн. осіб	70 млн. осіб	1089,3 млн. осіб

Джерело: [46]

Дані статистики зобразимо за допомогою діаграми (рис. 2.8):

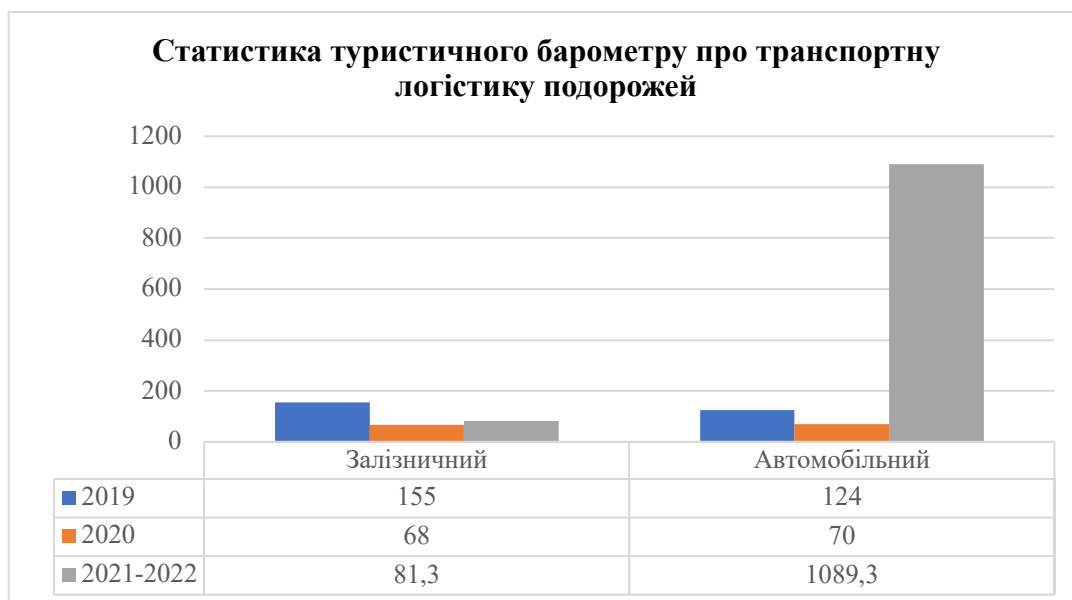

Рис. 2.8 – Статистика щодо транспорту подорожей

Джерело: [46]

Статистика нам дає зрозуміти, що в довоєнний період великий відсоток українців подорожували до Європи саме залізничним та автомобільним транспортом. Найбільше подорожей припадає саме на 2019 рік, тобто до початку пандемії COVID-19, натомість у 2020 році кількість таких поїздок зменшилась, а у 2021-2022 рр. знову зросла [23, с.12].

Залізничний транспорт є популярним способом для організації короткострокових подорожей та подорожування в країнах Європи. Польща є одним із найпопулярніших місць для організації короткострокових подорожей українців в Європі. Це пояснюється зручним розташуванням країни, мовною схожістю. На сьогоднішній день регулярно курсують до Польщі потяги з Києва, Харкова, Одеси та Запоріжжя. Квитки на ці поїзди та в обидві сторони можна придбати на сайті Укрзалізниці. Ціни на повні рейси коливаються від 1000-1500 грн (\$27-40) [25, с.176].

До Австрії та Угорщини можна доїхати поїздом Укрзалізниці з Києва до Відня через Будапешт. Зауважимо, що квитки на цей поїзд можна придбати лише в міжнародних касах. Вартість квитків від 900 грн. Цей потяг проходить через станції: Стрий, Воловець, Мукачево, Загонь, Демечер, Дебрецен, Пустекладани, Кішуйсаллаш, Солнок, Будапешт-Келенфельд, Дьйор, Хедьешхалом. Поїзд курсує щодня. З Австрії також є можливість продовжити свою подорож до Німеччини [37, с.88].

Прямих потягів з України до Праги зараз немає, але можна дістатися з пересадкою в польському місті Перемишль. Є кілька потягів до Перемишля, звідки потяг номер RJ 1000 відправляється до столиці Чехії та прибуває наступного ранку. Таким чином, вся дорога з Києва займе близько доби. Вартість квитка – від 800 грн. Також можна скористатися послугами міжнародних автобусних перевізників, які курсують з України в окремі міста Чехії [35, с.326].

Взимку 2022 року Укрзалізниця відновила залізничне сполучення зі Словаччиною, запустивши новий потяг. Наразі між Україною та Словаччиною курсують два залізничні маршрути:

- Мукачево – Чоп – Кошице;
- Чоп – Чієрна-над-Тисою (Словаччина).

Зараз неможливо придбати білети онлайн на ці маршрути. Тому, квитки потрібно купувати в касі вокзалу. Однак найближчим часом ці квитки можуть бути розміщені в Інтернеті. Вартість квитків – від 360 грн [50].

Автобусні тури в Європу набирають все більшої популярності. За даними туристичної компанії Adriatic Travel попит на такі поїздки вдвічі більший порівняно з минулим роком і втричі більший, ніж до війни та пандемії. Компанія почала організовувати більше відправлень у нові напрямки, зокрема в Іспанію та скандинавські країни [48].

Автобусні тури Європою з України дають можливість відвідати декілька країн за одну поїзду. Після 11 червня 2017 року українці, які мають нові біометричні паспорти, отримали можливість відвідувати країни Шенгенської зони без оформлення туристичної візи. Таким чином громадянам України стало легше відвідувати країни Європи [42, с.252].

Європейські країни дають можливість українським біженцям безкоштовний проїзд громадським транспортом, потягами та автобусами (див. табл. 2.4), при цьому багато країн вже скасували або змінили правила безкоштовного транспорту для українців.

Автобусні тури Європою поділяються на дві категорії: автобусні тури та так звані тури потяг + автобус, де подорожуючі їдуть потягом до Львову, а потім до Європи. Досвідчені менеджери туристичної агенції «Атлант Тур» комбінують автобусні тури в Європу з урахуванням усіх побажань туристів, спираючись на минулий досвід подібних турів в Європу. Сьогодні автобусні тури в Європу зі є одним з найпопулярніших видів і це не дивно, адже тільки в автобусному турі можна повною мірою насолодитися пейзажами і колоритом країн, оглянути визначні пам'ятки не тільки в місцях скупчення туристів, але і в місцях, досить важкодоступним для звичайного туриста, познайомитися з культурою та

традиціями місцевих жителів, скуштувати найсмачніші страви національної кухні [50].

Таблиця 2.4

Європейські країни у яких діє можливість безкоштовного проїзду для українських біженців

Назва країни	Пільги
Угорщина	Безкоштовний проїзд у громадському транспорті Будапешта для українських біженців до 30 вересня 2024 року, крім приміських «блакитних» автобусів та електрички HÉV в межах Будапешта, експресу 100E до аеропорту; фунікулера до Будаїської фортеці; екскурсійних рейсів; катерів.
Литва (Вільнюс)	Безоплатний проїзд на громадському транспорті
Франція	Є регіони, які зберегли для українців пільги та безкоштовний проїзд у поїздах TER. По країні ТЖВ платні, крім 2 поїздок на 1 українця (формально для приїзду до країни та від'їзду з неї): Північний, Saint Lazare та Austerlitz.
Німеччина	Діє безлімітний залізничний квиток Deutschlandticket за 49 євро: дає власникам доступ до необмеженого користування регіональним і місцевим транспортом в країні протягом місяця.
Хорватія	при оформленні смарт картки хорватської залізниці – HŽPP, можна отримати безкоштовні квитки на потяги 2 класу Хорватської залізниці
Ірландія	Біженці з України можуть безкоштовно користуватися: ірландськими залізничними поїздами, автобусним транспортом Bus Éireann та транспортом компанії Expressway. Безкоштовний проїзд тільки від пункту прибуття до Ірландії до кінцевого пункту призначення.
Швеція	Безкоштовний транспорт Stena Line та громадський транспорт Стокгольма.
Норвегія	Безкоштовний проїзд поїздами та експрес-автобусами компанії VY, тільки приїзду до Норвегії – далі по країні безплатного проїзду немає.

Джерело: [54; 55; 56; 57]

Виокремимо більше переваг автобусних турів для короткострокових подорожей в Європу [4, с. 342].

- Можна відвідати и кілька країн і багато різних міст за один раз. Фахівці складуть маршрут подорожі, а гіді розкажуть безліч історій і легенд про найзагадковіші місця. Автобусні тури по країнах Європи займають провідне місце за популярністю серед мандрівників. Це стосується не лише молоді, а й пенсіонерів.

- Універсальність. Автобусні тури можуть мати різну тривалість. Найкоротшими є тури вихідного дня (2-5 днів). Вони можуть складатися з екскурсій, зупинок біля моря. Автобусні тури також можуть мати свою тематику: футбольні, з відвідуванням світових концертів, з поїздкою в Діснейленд тощо.

- Комфорт. Автобусні тури розраховані на небагатоденні поїздки. Водій робить зупинку кожні 3 години, тому подорожуючі не встигають втомитися. Автобусні тури включають готелі з високою якістю обслуговування (не нижче 3). Сидіння відкидні, тому можна розташуватися так, як зручно.

- Безпека. Усі автобуси проходять ретельний технічний огляд, тому на дорогах не буває неприємних «сюрпризів». Водії (їх 2) мають великий досвід у сфері перевезення людей та добре знають маршрут.

- Веселощі. Багато людей, нові друзі, спілкування.
- Краще заглиблення у культуру країн Європи.

Не дивлячись на численні переваги автобусні тури на сьогоднішній день мають і окремі недоліки:

- Відміна туру, при недостатній кількості туристів, тобто, тур може зірватися, якщо не вдасться зібрати певну кількість людей.

- Довгоочікуваний перетин кордону: від 2-3 годин до 14-16 годин. На сьогодні середній час перетину становить 5-8 годин.

- Відправна точка переважної кількості туристів – Львів. Практично всі автобусні тури починаються з цього міста. У рідкісних випадках виїзд може бути з Одеси, Києва або Дніпра. Корисні рекомендації. Детально складіть маршрут, щоб уникнути зайвих витрат. Є хороші сторони пересування вночі. Якщо автобусний тур тривалий, він повинен включати зупинки, екскурсії та транзитні ночівлі. Також є послуга гарячих турів по Європі та раннього бронювання.

У перші тижні війни російські війська здійснили масовані обстріли авіаційної інфраструктури [5, с. 16]. З початку бойових дій в Україні були пошкоджені 19 аеропортів і цивільних аеродромів, за попередніми підрахунками,

загальний обсяг пошкоджень авіаційної галузі (аеропортів, аеродромів, авіаційної техніки, аеронавігаційного обладнання) складає близько 2,04 млрд. дол. США; вартість непрямих збитків підприємств авіаційної галузі оцінено у 6,8 млрд. дол. США [58, с. 22, 24-25].

Поки триває війна і небо закрите для польотів, говорити про відновлення авіаперевезень в Україні неможливо. Проте є питання, над якими держава і, власне, українські авіаперевізники мають задуматися вже зараз. На жаль, велика кількість працівників авіаційної галузі зараз простоюють, багато пілотів втрачають години нальоту та ліцензії. Це може призвести до кадрового дефіциту в країні після нашої перемоги, а нещодавно підписана Угода з ЄС про відкрите небо призведе до того, що іноземні перевізники та пілоти швидко витіснять українських з ринку. Тому Міністерству інфраструктури та авіакомпаніям потрібно почати розробляти програму, яка допоможе нашим пілотам почати працювати, щойно небо над Україною відкриється. Перший крок у вирішенні цієї проблеми вже зроблено - нещодавно Уряд прийняв постанову, яка дозволяє пілотам виїжджати за кордон, що дає їм можливість продовжувати обов'язкове навчання на тренажері або працювати в інших країнах певний період, щоб не втратити години їх польоту та ліцензії [46, с.96].

Лоукост-авіаперевезення надає можливість дешево та швидко дістатися до багатьох міст в Європі. Багато низькобюджетних авіакомпаній пропонують регулярні рейси між різними країнами за доступними цінами. З початку повномасштабного вторгнення небо над Україною було закрите. Протягом останніх двох років періодично лунають повідомлення про плани відкрити частину неба або запуснути обмежене авіасполучення, наприклад з Києва до Львова. Про практичні рішення поки не повідомляється.

Перспективи авіаперевезень українців до Європи після закінчення війни будуть становити ряд позитивних тенденцій, але також можуть мати свої виклики та обмеження. Після закінчення війни може спостерігатися зростання попиту на авіаперевезення серед українців, оскільки люди будуть більш схильні до

подорожей та відпочинку після періоду нестабільності. Закінчення війни може сприяти розвитку туризму та подорожей до країн Європи з боку українських туристів, оскільки стабільніша ситуація сприятиме залученню іноземних туристів та інвестицій.

Авіакомпанії мають розглядати можливість розширення маршрутів до та з Європи, включаючи нові напрямки та збільшення частоти рейсів для задоволення зростаючого попиту. Зменшення військової загрози може сприяти поліпшенню безпеки в повітряному просторі та в аеропортах, що позитивно вплине на перспективи авіаперевезень. Збільшення попиту на авіаперевезення імовірно призведе до посилення конкуренції між авіакомпаніями, що у свою чергу вплине на зниження цін на авіаквитки та поліпшення якості послуг для пасажирів.

Однак, необхідно враховувати можливі виклики, такі як реконструкція та відновлення інфраструктури після війни, економічна нестабільність та вплив епідеміологічних чи природних катастроф на подорожі. Загалом, перспективи авіаперевезень українців до Європи після закінчення війни можуть бути позитивними, але це також залежить від багатьох факторів, включаючи політичну та економічну ситуацію, безпеку, інфраструктуру та конкурентну ситуацію на ринку авіаперевезень [20, с. 222].

Таким чином, з огляду на особливості організації короткострокових подорожей – їх переважна більшість націлена на країни Східної та Центральної Європи, найпопулярнішими видами транспорту виступають – залізничний та автобусний. З огляду на можливості лоукост-авіаперевезень, це є влучним способом організації транспортної логістики на період закінчення повномасштабного вторгнення.

Отже, європейські країни, такі як Польща, Угорщина, Італія, Іспанія та Франція, залишаються основними туристичними напрямками для українців завдяки своїй культурній спадщині, кухні та природною красою. Також спостерігається зростання інтересу до менш відомих країн, таких як Португалія, Греція та Хорватія, завдяки їхнім унікальним туристичним пропозиціям.

Популярність європейських країн українськими туристами також визначається через безвізовий режим, якістю обслуговування та загальною безпекою.

Початок пандемії COVID-19 призвів до значного зменшення короткострокових відвідувань українців до Європи у 2020 році. Вже у 2021 році було помітне відновлення активності туристів, проте з початком війни стабільність та прогнозованість поїздок стали питаннями особливого значення.

Зміни в ціновій політиці туроператорів та динаміка подій впливають на вибір маршрутів та популярність різних напрямків.

Забезпечення зручних та ефективних транспортних зв'язків між країнами Європи грає важливу роль у розвитку короткострокового туризму. Зокрема, мережа автомагістралей, залізниць та повітряних ліній забезпечує різноманітність варіантів пересування та доступність різних місць для подорожей. З огляду на особливості організації короткострокових подорожей – найпопулярнішими видами транспорту виступають – залізничний та автобусний.

Прискорений розвиток цифрових технологій сприяє зручному плануванню та бронюванню подорожей, що полегшує організацію короткострокових відпусток.

РОЗДІЛ 3

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КОРОТКОСТРОКОВИХ ПОДОРОЖЕЙ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ В ЄВРОПІ

3.1. Роль провідних транспортних підприємств у просуванні короткострокових подорожей під час військової агресії

Перед тим як підійти до визначення ролі провідних транспортних підприємств у просуванні короткострокових подорожей зазначимо як військова агресія вплинула на короткострокові подорожі українців в Європу. Загострення війни та загострення ситуації в Україні викликали серйозні страхи серед населення, особливо тих, хто проживає у зоні бойових дій або поруч з нею. Це призвело до збільшення числа українців, які розглядають можливість тимчасового виїзду або пошуку притулку у країнах Європи [50].

Зростання політичної та економічної нестабільності в Україні підштовхнуло багатьох українців до еміграції в країни Європи. Це може бути як тимчасовим переселенням, так і наміром знайти постійне місце проживання за кордоном. Зміни в політичній ситуації та сприйняття України як країни, що переживає війну, можуть вплинути і на візові режими країн Європи. Деякі країни можуть посилити візові обмеження для українських громадян, тоді як інші можуть спростувати процедуру отримання віз [23, с.12].

Втрата роботи через війну або економічну нестабільність дещо обмежила та може в подальшому обмежити фінансові можливості українців для подорожей. З огляду на це більшість українців змушені зменшити витрати на подорожі або зовсім відмовитися від них. Нестабільність та страхи, пов'язані з війною, можуть вплинути на психологічний стан населення. Багато українців шукають втіхи та відпочинку в короткострокових подорожах до країн Європи як спосіб втекти від стресу та напруги. Ці фактори разом утворюють складну картину впливу російської

військової агресії на короткострокові подорожі українців до Європи, яка охоплює емоційний, соціальний, економічний та політичний аспекти.

Під час військової агресії, провідні транспортні компанії можуть забезпечити швидке та безпечне евакуювання (перевезення) українців з зони бойових дій до безпечних регіонів. Вони організовують евакуаційні потяги, автобусні маршрути та інші види транспорту для допомоги людям у виході з небезпечних районів. Також вони можуть сприяти швидкому розподілу необхідних ресурсів та гуманітарної допомоги серед потерпілих [46, с.96].

Транспортна система України до війни формувалась з таких видів транспортних підприємств: залізничного, автомобільного, водного та авіаційного. Важливо зазначити, що з першого дня російської воєнної агресії відповідні органи державної влади в Україні разом з керівництвом усіх транспортних підприємств запровадили першочергові заходи (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Першочергові заходи, запроваджені керівництвом транспортних компаній на початку воєнної агресії

Вид	Першочергово вжиті заходи
Залізничний	- Підвищення рівня безпеки на залізничних маршрутах в рамках Антитерористичної операції шляхом зміцнення контролю та введення додаткових заходів безпеки. - Розвиток і модернізація залізничної інфраструктури в інших регіонах України для забезпечення ефективного та безпечного перевезення пасажирів і вантажів.
Автомобільний	- Введення додаткових заходів безпеки на автомобільних дорогах, особливо в зоні воєнної агресії, шляхом зміцнення контролю та патрулювання. - Розширення програми ремонту та будівництва автомобільних доріг для забезпечення безпеки та комфорту для водіїв та пасажирів.
Водний	- Забезпечення безпеки на водних шляхах через встановлення додаткових заходів безпеки та зміцнення контролю за рухом суден. - Розвиток і модернізація портової інфраструктури для забезпечення безперервного функціонування морських та річкових портів.

Джерело: [6]

Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), банк Європейського Союзу та ВАТ «Українська залізниця» (Укрзалізниця) підписали в Києві грантову угоду ЄС на суму 6,7 млн євро для підтримки діяльності компанії під час повномасштабної війни Росії проти України. Грант ЄС покриває найнагальніші потреби єдиної в Україні залізничної компанії, яка забезпечує пересування економіки країни та людей у жорстокий другий рік війни [6, с.16].

З початку російського вторгнення Укрзалізниця відігравала ключову роль у наданні транспортних послуг та евакуації людей із регіонів, які найбільше постраждали від атак Росії. Вона стала основним маршрутом для транспортування біженців, гуманітарної допомоги, дипломатичних делегацій і вантажів продовольства [48].

Грант ЄС у розмірі 6,7 млн євро для Укрзалізниці спочатку був призначений для проєкту ЄІБ з модернізації залізниці в Україні, щоб модернізувати та електрифікувати частину залізничної системи в Україні. З війною потреби змінилися. Згідно з рішенням Європейської Комісії, початковий грант було перепрофільовано для надання термінової екстреної підтримки Українській залізниці, щоб вона могла продовжувати свою залізничну діяльність і забезпечувати термінові потреби в пасажирських і гуманітарних перевезеннях [6, с.16].

В умовах російської воєнної агресії українська залізнична транспортна компанія «Укрзалізниця» була незамінною в евакуації людей з територій, постраждалих від російського обстрілу, доставці іноземних делегацій в Україну, транспортуванні гуманітарної допомоги та продуктів харчування в ті куточки країни, де це було найбільше потрібно.

З 10.08.2022 на Львівщині курсує потяг з Варшави до Рави-Руської У Львівській області, наразі планують запуснути потяг Варшава – Рава-Руська.

Також проводяться роботи стосовно відновлення пасажирського залізничного сполучення між Україною та Румунією.

За даними Міністерства інфраструктури України, Україна та Румунія відновлюють залізничне сполучення на ділянці Рахів - Ділове - Валя Візеулуй. Укрзалізниця вже здійснила перший пробний рейс у цьому напрямку, а в грудні 2024? планується запустити пасажирські поїзди [42, с.62].

У 2023 році Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України відкрило 400 нових міжнародних маршрутів для автобусних перевізників. У 2023 році було розблоковано 400 із них. Це високий показник, адже загалом в Україні 1500 міжнародних маршрутів [47].

За даними міністерства, у 2023 році автобусами за кордон виїхало близько 7,5 млн осіб. Це трохи менше пасажиропотоку за перший рік війни (8,5 млн осіб), але в кілька разів перевищує довоєнний період. Зокрема, лише 1,2 мільйона людей у 2021 році вирушили за кордон автобусами.

ТОВ «Світ комфортних перевезень», що зареєстрована в м. Київ у період війни щоденно забезпечує перевезення пасажирів із України до країн Європи, таких як Польща, Чехія, Німеччина, Нідерланди та Бельгія. Відправлення відбувається з Києва, зі станції метро Теремки. Маршрут прокладено через Житомир, Рівне, Ковель, Луцьк, Стрий і Мукачево, з можливими відхиленнями, про які попереджаються клієнти. Крім того, наша компанія здійснює «евакуаційні рейси» із України до Європи, спрямовані лише для малозабезпечених категорій населення [40, с.22].

ТОВ «РахUkraine» у період війни в Україні компанія забезпечує міжнародні перевезення пасажирів з України до різних країн. ТОВ «РахUkraine» вирішила взяти на себе відповідальність за забезпечення безпечних та надійних міжнародних перевезень пасажирів у цей важкий період. Компанія використовує свої ресурси та зв'язки для організації маршрутів, що обходять небезпечні зони та забезпечують безпеку та комфорт клієнтам. РахUkraine розробляє маршрути, які проходять через безпечні та контрольовані коридори, забезпечуючи шляхи для безпечного пересування пасажирів. Компанія приділяє особливу увагу захисту своїх пасажирів та персоналу, вживаючи заходів безпеки, таких як патрулювання та зв'язок з

місцевими владами. Крім міжнародних перевезень, РахUkraine здійснює «евакуаційні рейси» для малозабезпечених категорій населення, які потребують допомоги та підтримки під час війни. ТОВ РахUkraine виступає важливим гравцем у забезпеченні безпеки та мобільності під час війни в Україні [48]. Їхні міжнародні перевезення допомагають забезпечити громадянам можливість пересуватися безпечно та надійно в умовах складної ситуації [20, с.20] .

Таким чином, під час воєнної агресії в Україні провідні транспортні підприємства відіграють важливу роль у просуванні короткострокових подорожей українців в Європу. Провідні транспортні компанії розробляють маршрути, які обходять зони бойових дій та забезпечують безпечний та швидкий шлях до місць призначення в Європі. Вони приділяють особливу увагу безпеці пасажирів та персоналу, впроваджуючи додаткові заходи безпеки на всіх етапах подорожі, включаючи контроль та патрулювання. Транспортні підприємства надають інформаційну підтримку щодо поточної ситуації на маршрутах, допомагаючи пасажирам зробити освічені рішення щодо подорожі. Деякі компанії організовують спеціальні евакуаційні рейси для тих, хто перебуває в небезпеці або має нагальну потребу в захисті та підтримці. Завдяки цим заходам провідні транспортні підприємства сприяють мобільності українців і допомагають їм отримати доступ до безпечних та надійних транспортних зв'язків з країнами Європи, не зважаючи на складну ситуацію в країні.

3.2.Розробка самодіяльного туру для українців в Європу

Самодіяльний тур – це подорож, яку організовуєте та проводите самостійно без участі туроператора чи туристичної компанії. Ви самі плануєте маршрут, бронюєте проживання та транспорт, визначаєте місця для відвідування та активності під час подорожі [42, с. 62]. В контексті поставленого в кваліфікаційній роботі бакалавра завдання розробимо самодіяльний тур для українців в Європу.

Основними етапами в організації самодіяльного туру для українців в Європу є: планування та дослідження; бронювання та підготовка; початок подорожі.

При розробці ідеї туру були враховані такі фактори як:

- географічне розташування міста;
- кліматичні умови та сезонність;
- складові власних можливостей;
- собівартість туру;
- платоспроможність туриста та ін.

На першому етапі розробки самодіяльного туру для українців в Європу «Планування та дослідження» пропонується спланувати короткострокову подорож до м. Варна (Болгарія) з 21 червня 2024 року по 26 червня 2024 року, оскільки місто розташоване на узбережжі Чорного моря, приваблює подорожуючих своєю неповторною атмосферою та розмаїттям розваг (Додаток А). Це не лише прекрасна можливість насолодитися сонячними пляжами та береговою лінією, але й місто, яке має багату історію та культурні надбання.

Подорож саме до м. Варна відрізняє від інших міст (наприклад, Золоті піски, Святі Костянтин і Олена, Сонячний берег, Несебр) тим, що це місце не лише для відпочинку на пляжі. Провівши дослідження турів до Варна різних туроператорів, встановлено, що продаж квитків зазвичай у передмісті (Золоті піски, Святі Костянтин і Олена, Сонячний берег, Несебр) в пансіонатах, де мета відпочинку – перебування на пляжі.

Однак, мало хто знає, що приїхавши у саме місто Варна, можна поєднати перебування на пляжі з цікавими екскурсіями та прогулянками, відвідування ініціатив та заходів та розваг. Тому, при розробці самодіяльного туру для українців в Європу ставилося за мету створити нову, цікаву, незаїжджену подорож та відкрити нові локації для туризму.

Варна славиться своїми архітектурними пам'ятками, включаючи давні римські термальні басейни, готичні собори та мальовничі вулички старого міста.

Крім того, місто пропонує розмаїття ресторанів, кафе та магазинів, які дозволяють відчувати аутентичну болгарську культуру та смаки [60].

Варна – третє за величиною місто Болгарії (з населенням понад 310664 осіб), розташоване на північному узбережжі Чорного моря, засновано у 575 р. до н. е. [60]. Відвідування міста Варна може стати незабутньою подорожжю, яка принесе велику кількість вражень, культурних відкриттів та незабутніх вражень.

Серед головних причин відвідати Варну можна визначити наступні:

- погода: температура влітку зазвичай коливається від 25°C до 35°C, а температура морської води в літні місяці зазвичай становить близько 23-27°C;
- пляжі та термальні джерела;
- історія: Варна – колыска найдавнішої європейської цивілізації, засновано у 575 р. до н. е.;
- культурне життя та постійні фестивалі: мистецькі та культурні виставки можна знайти по всьому місту цілий рік;
- відвідуючи Варну, можна отримати можливість, в пішохідній доступності (без додаткових витрат на переїзди), досліджувати місто та його околиці на свій смак і графік, різні місця та події без обмежень, які можуть існувати на курортних комплексах або інших туристичних місцях.
- болгарська кухня надзвичайно різноманітна і смачна, складається з різноманітних салатів, хлібців, рагу та інших місцевих страв;
- нічне життя: багато барів і ресторанів у літні місяці розташовані прямо на пляжі, неподалік від Морського саду;
- гарне співвідношення «ціна-якість».

Отже, відвідавши м. Варна, турист отримає неповторний досвід, який об'єднує в собі відпочинок на морському узбережжі зі знайомством з багатою історією та культурою цього захопливого міста.

Обраний тур є екологічно та культурно-пізнавальним:

- за формою організації – організований;

- за кількістю учасників – індивідуальний (самостійний/сімейний);
- даний тур є цілорічним;
- за тривалістю подорожі: короткотерміновий (6 днів);
- схемою маршруту: прямолінійний;
- засобами пересування: транспортний, пішохідний;
- видами транспорту: сухопутний, автобусний;
- масштабом: зовнішній.

Маршрут туру: Львів – Румунія (транзит) – Болгарія (Варна).

Болгарія (Варна) – Румунія (транзит) – Львів.

Адреси зупинок на маршруті (Львів-Варна-Львів) наведено у Додатку Б (рис. 3.1).

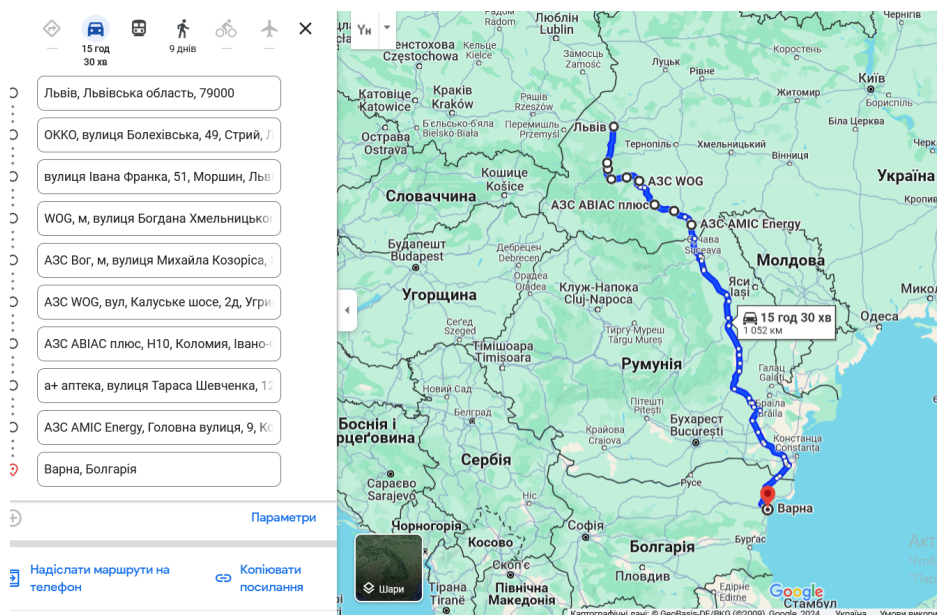

Рис. 3.1 – Адреси зупинок на маршруті (Львів-Варна-Львів)

Джерело: складено автором самостійно

З урахуванням того, що тур включає проживання з 22 по 25 червня 2024 р. важливо на етапі планування та дослідження визначитись з місцем проживання, обрати готель або апартаменти для проживання під час подорожі. Розглянемо місця розташування, зручність та бюджет. З огляду на те, що в нас три ночі, то потрібно

зробити вибір між проживанням у готелі, хостелі чи оренда квартири, зважити всі плюси та мінуси проживання (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Плюси та мінуси проживання в готелі/хостелі/квартирі

Місце проживання	Плюси проживання	Мінуси проживання
в готелі	1. Комфорт і приватність. Своя власна кімната з усім необхідним. 2. Послуги. Готелі зазвичай надають широкий спектр послуг, включаючи ресторани, обслуговування номерів та інше. 3. Зручність. Часто готелі знаходяться в центрі міста або в околицях з відмінною транспортною доступністю.	1. Вартість: готелі зазвичай дорожчі, особливо в центрі міста. 2. Обмежені можливості спілкування з іншими мандрівниками. 3. Може бути менше можливостей для самостійного готування їжі.
в хостелі	1. Економія. Хостели зазвичай дешевші, особливо якщо подорожувати самостійно або з групою. 2. Спілкування. Хостели створюють сприятливі умови для знайомств з іншими мандрівниками, що може бути особливо корисно для одиноких подорожуючих або тих, хто шукає компанію. 3. Кухня: багато хостелів мають спільну кухню, де ви можете готувати їжу, що дозволяє заощадити на харчуванні.	1. Комфорт: зазвичай діляться кімнатою з іншими людьми, що може бути менш комфортно. 2. Приватність: Ви можете не мати приватності, яку надає готель. 3. Менше послуг: хоча деякі хостели надають деякі послуги, вони зазвичай обмежені порівняно з готелями.
в апартаментах	1. Простір та зручності: проживання в квартирі може надати більше простору та зручностей, таких як кухня та окрема ванна кімната, що робить його відмінним варіантом для тривалого перебування. 2. Розташування: недалеко від берегової лінії. 3. Більше приватності: не потрібно ділити простір з іншими гостями.	1. Відсутність обслуговування: у квартирах зазвичай відсутні послуги, які надаються у готелях або хостелах, такі як щоденне прибирання номерів або рецепція. 2. Вища вартість проживання за хостел, але нижча за готель

Джерело: складено автором самостійно

Зваживши всі плюси та мінуси проживання в готелі/хостелі/квартирі місцем для ночівлі пропонується два варіанти:

1) Економ - хостел, вартістю одного ліжка-місця в 6-місному номері 1899 гривень/доба, який знаходиться в центрі міста (за адресою: litsa «Nikola Kanev» 7, 9000 Варна) (рис. 3.2) (Додаток В), за 2,6 км від пам'ятки «Пляж Буніте», за 10 хв. ходьби до пляжу, 7 хв. ходьби від пам'ятки «Оперний театр міста Варна» і за 1,2 км від пам'ятки «Центральний залізничний вокзал Варни». Також, поруч із помешканням Nomado Hostel розміщені такі популярні визначні пам'ятки, як Пляж Варна, Успенський собор Варни та Мерія Варни.

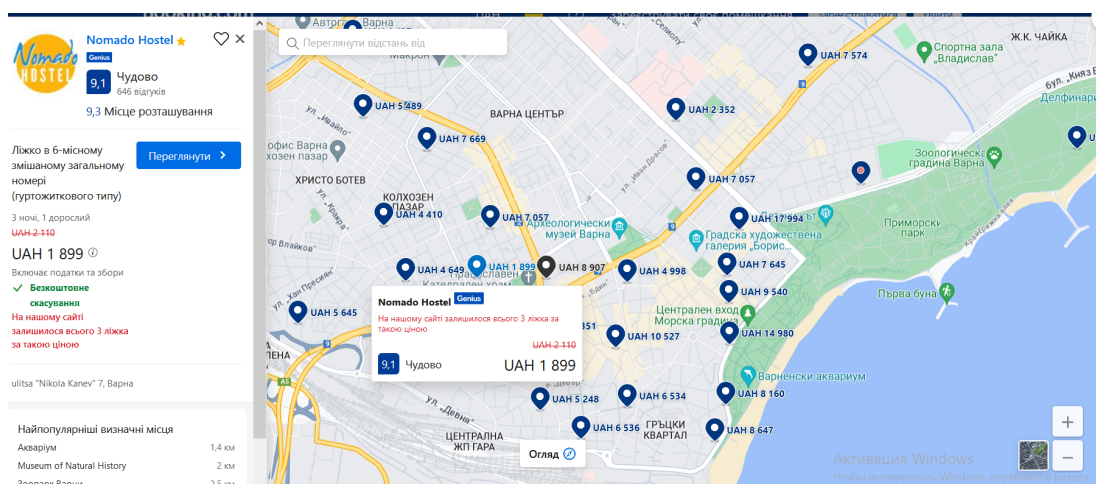

Рис. 3.2 – Місце розташування хостелу Nomado Hostel

Джерело: [51; 62]

2) Стандарт – кімната в квартирі, вартістю 2352 гривень/доба, яка також розміщена в центрі міста (за адресою: 55 вулиця „Генерал Столипін“, 9002 Варна) (рис. 3.3) (Додаток Г) за 15 хв. ходьби від пам'ятки «Пляж Варна» та за 1,6 км від пам'ятки «Пляж Буніте», за 2,8 км від пам'ятки «Пляж Трета Буна» і за 2 км від пам'ятки «Зоопарк Варни».

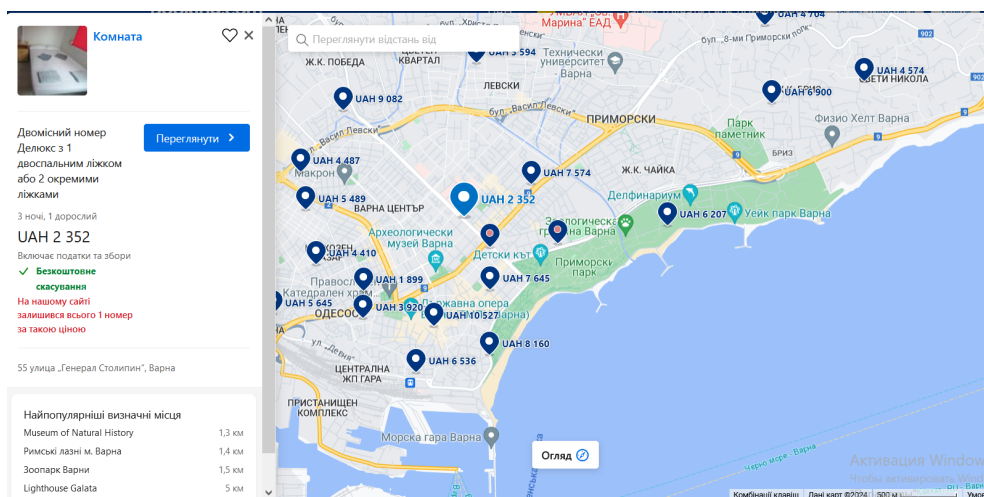

Рис. 3.3 – Місце розташування апартаментів

Джерело: [51; 62]

Програма туру наведена у Додатку Д, відповідно якої пропонується така схема маршруту розробленого туру:

День 1 (22.06.2024 р.): реєстрація та посадка в автобус у м. Львів. Виїзд.

День 2-й (23.06.2024 р.): прибуття до м. Варна (Болгарія); заселення до хостелу/квартири. Сніданок. Відвідування Кафедрального собору «Успіння Пресвятої Богородиці», Площі «Незалежності», Годинникової вежі, Астрономічної обсерваторії «Микола Коперник». Час на обід. Вільний час (відпочинок на пляжі). Вечеря. Відвідування Міжнародного музичного фестивалю «Варненське літо 2024».

Кафедральний собор «Успіння Пресвятої Богородиці» у самому центрі Варни собор став однією з визначних пам'яток міста. Перший камінь у будівництво храму заклав князь Олександр I Баттенбергський (1857 - 1893) в 1880 році [60].

Головна площа Варни «Незалежності» та історичне серце міста з часів визволення в 1878 році. Нині тут розташована будівля драматичного театру та є початком центральної пішохідної зони. Під час розкопок виявлено руїни римської фортечної стіни.

Годинникова вежа 1888 року, місце для будівництва вибирали ретельно – нова годинникова вежа в міському парку та Кафедральний собор утворювали межі

центру міста того часу. Пожежні використовували вежу, оскільки високі будівлі були ще рідкістю, і з її вершини вони могли спостерігати за всім містом. Вдень вони використовували кольорові прапори, щоб сигналізувати про вогонь, а вночі сигнали обмінювалися запаленими ліхтарями. Ця протипожежна діяльність тривала до 1898 року і була замінена телефонною лінією [60].

Астрономічна обсерваторія «Микола Коперник»: 22 травня 1968 року був відкритий перший астрономічний комплекс у Болгарії, названий на честь Миколи Коперника. Він складається з астрономічної обсерваторії, планетарію та вежі з маятником Пхуко. На третьому поверсі обсерваторії знаходяться два обертових купони, які спочатку були обладнані рефрактором 80/1200 мм і більшим телескопом Касегрен 150/2250 мм. Також є спеціальний прилад, який показує Сонячну систему з 5-мільярдної відстані. У вежі планетарію зібрали маятник Пхуко. Він унікальний на Балканському півострові і є єдиним доказом того, що Земля обертається навколо своєї осі. У приміщенні під ним є невелика кімната, де відвідувачі можуть спостерігати за коливанням маятника [60].

День 3-ій (24.06.2024 р.): Сніданок. Відпочинок на пляжі. Час на обід. Прогулянка по Приморському парку. Екскурсія «Римські терми». Прогулянка до Морського порту Варна, Маяку, яхтклубу. Час на вечерю. Відвідування Міжнародного музичного фестивалю «Варненське літо 2024». Вільний час.

Приморської парк – відомий великий парк на узбережжі з ландшафтними садами й набережними, а також науковим музеєм.

Римські терми є найбільшою стародавньою будівлею, виявленою в Болгарії. Вони були збудовані наприкінці II ст. н.е. на території 7 000 кв. Вони були найбільшими на Балканському півострові. Багатство орнаменту робить ці терми чудовою пам'яткою стародавньої архітектури на болгарських землях [60].

Порт Варна – найбільший портовий комплекс Болгарії, розташований на чорноморському узбережжі, у західній частині Варненського затоки поруч із Варненським та Білославським озерами. Він має багату історію, що сягає античних

часів, коли він використовувався для торгівлі з грецькими та римськими поселеннями [60].

Сьогодні Порт Варна є важливим транспортним вузлом, який обслуговує не лише Болгарію, але й сусідні країни, забезпечуючи вантажний та пасажирський рух.

Маяк Варна, розташований на узбережжі Чорного моря, висотою 23 метри, є однією з головних визначних пам'яток міста. Він був побудований у 1862 році під час Османської імперії та відомий своєю унікальною архітектурою в стилі останнього етапу романтизму. Маяк Варна активно використовується до сьогоднішнього дня для навігації суден в Чорноморському регіоні та служить як символ безпеки та напрямку для моряків [60].

Яхтклуб є одним з найбільших та найпопулярніших місць для любителів яхтингу в Болгарії. Клуб має багато різноманітних послуг, включаючи оренду яхт, навчання яхтингу, організацію регат та інші водні розваги. З невеликими островами неподалік узбережжя та чистою водою Чорного моря, яхтклуб Варни надає ідеальні умови для любителів активного відпочинку на воді.

День 4-й (25.06.2024 р.): Сніданок. Відпочинок на пляжі. Час на обід. Відвідування дельфінарію. Прогулянка по береговій лінії. Повернення до хостелу/квартири. Вечеря. Виселення. Реєстрація та посадка в автобус у м. Варна. Виїзд до м. Львів.

Дельфінарій у місті Варна, розташований на узбережжі Чорного моря, поруч з популярними туристичними районами і пляжами Варни - це не лише місце для розваг та відпочинку, але й центр для освіти та захисту морських живих істот. Відвідувачі можуть отримати унікальну можливість побачити ці неймовірних тварин зблизька та дізнатися більше про їхнє життя та поведінку.

Но другому етапі розробки самодіяльного туру для українців в Європу «Бронювання та підготовка» важливо забронювати квитки на транспорт заздалегідь, особливо якщо поїздка припадає на високий сезон. З огляду на

закритість авіаперельотів оптимальним видом транспорту слугує автомобільний, а детальніше – автобусний (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Аналіз вартості квитка з м. Львів до м. Варна (Болгарія) в різних перевізників

Перевізник	Вартість квитка та зручності Львів-Варна	Вартість квитка та зручності Варна- Львів
ДАВ клуб	2100 гривень Час виїзду 07:30 (21.06.2024) – час прибуття 06:00 (22.06.2024) Умови на рейсі: Клімат контроль, Wi-Fi	2100 Час виїзду 19:50 (25.06.2024) – час прибуття 17:30 (26.06.2024) Умови на рейсі: Клімат контроль, Wi-Fi
Е.ЛАЙН-ТУР	2100 гривень Час виїзду 08:30 (21.06.2024) – час прибуття 08:50 (22.06.2024) Умови на рейсі: клімат контроль	2100 гривень Час виїзду 14:00 (25.06.2024) – час прибуття 15:00 (26.06.2024) Умови на рейсі: клімат контроль
Energy Trans (Viabona express)	2100 гривень Час виїзду 08:30 (21.06.2024) – час прибуття 06:15 (22.06.2024) Умови на рейсі: Wi-Fi, клімат-контроль, розкладні сидіння, розетки 220, TV.	2100 гривень Час виїзду 14:00 (25.06.2024) – час прибуття 15:00 (26.06.2024) Умови на рейсі: Wi-Fi, клімат-контроль, розкладні сидіння, розетки 220, TV.

Джерело: складено автором на основі [62]

З огляду на аналіз різних перевізників до м. Варна (Болгарія), найоптимальнішим варіантом виявився перевізник Е.ЛАЙН-ТУР (ціна квитка 2100 грн) через зручний час відправлення та прибуття до міста. Повернення до м. Львів найоптимальнішим варіантом виявився перевізник ДАВ клуб (час виїзду 19:50), ціна квитка 2100 грн.

Виходячи із запланованої мети та цілі туру Львів-Варна (Болгарія), що буде тривати 6 днів (2 доби у дорозі та 3 доби у м. Варна), розроблено калькуляцію на організацію та проведення туру, в якій визначена ціна (табл. 3.4). При розрахунку вартості туру Львів-Варна-Львів, було використано ринкові ціни відповідної послуги. Вартість послуг, яка зазначена у валюті, переводилась у гривні за курсом НБУ станом на 12.05.2024 рік. Також, при розрахунку вартості туру запропоновано

різні умови розміщення для проживання: економ-варіант та стандарт, відповідно і загальна вартість туру відрізняється.

Крім того, вартість харчування під час туру до м. Варна (Болгарія) в середньому становитиме 30 левів (720 грн)/день, оскільки планується харчуватися по-різному: купувати продукти в супермаркеті, або їсти в ресторані, або робити перекуси через кіоски (магазини) швидкого харчування.

Таблиця 3.4

Розрахунок вартості туру Львів - Варна (Болгарія) – Львів (з харчуванням)

№	Назва статті	Ціна за одиницю	Кількість (од., діб)	Загальна вартість (грн.)
1	Вартість переїзду (Львів-Варна)	2100	1	2100
2	Проживання:			
	Економ (у хостелі)	1899	3	5697
	Стандарт (у орендованій квартирі)	2352	3	7056
3	Харчування	720	6	4320
	Екскурсійна програма:			
4	Вхід до Астрономічна обсерваторія «Микола Коперник»	144	1	144
5	Вхід до Римські терми	120	1	120
6	Вхід до Дельфінарій	576	1	576
7	Вартість переїзду (Варна- Львів)	2100	1	2100
8	Страховання	245	1	245
Загальна вартість туру (в залежності від умов розміщення):				
	Економ (у хостелі)	х	х	15302
	Стандарт (у орендованій квартирі)	х	х	16661

Джерело: самостійна розробка автора

Як видно з таблиці, вартість самодіяльного туру для українців в Європу (до м. Варна, Болгарія) становить від 15302 грн (при економ-варіанті) до 16661 грн, якщо винаймати апартаменти.

Таким чином, розробка самодіяльного туру до м. Варна (Болгарія) з 21 червня 2024 року по 26 червня 2024 року з проживанням у готелі/квартирі включає наступні кроки та аспекти: визначення основних пам'яток та визначних місць, складення розкладу дня, визначення часу, необхідного для переміщень між локаціями, знайти готель/квартиру в м. Варна, який відповідає вимогам щодо ціни, розташування та зручностей, бронювання номеру заздалегідь, щоб уникнути проблем з житлом під час подорожі, розгляд різних варіантів транспорту до м. Варна, такі як автобус або потяг, складення списку пам'яток та визначних місць, які планується відвідати, таких як Кафедрального собору «Успіння Пресвятої Богородиці», Площі «Незалежності», Годинникової вежі, Астрономічної обсерваторії «Микола Коперник, Міжнародного музичного фестивалю «Варненське літо 2024», «Римські терми», прогулянка до Морського порту Варна, Маяку, яхтклубу.

3.3. Івент-заходи

Івент-заходи – це організовані події, які можуть включати конференції, виставки, вечірки, свята тощо. Вони спрямовані на розваги, спілкування, підвищення обізнаності, або досягнення певних цілей, таких як просування продуктів чи послуг, підтримка благодійних організацій або створення сприятливого клімату для бізнесу [16, с.326].

Івент-заходи можуть бути дуже різноманітними, охоплюючи широкий спектр тематик і форматів. Так само, як і в попередньому підрозділі об'єктом для організації відвідин івент-заходу буде слугувати м. Варна у Болгарії.

Одним з ключових аспектів привабливості міста є розмаїття івент-заходів, які відбуваються тут щороку. Незалежно від сезону чи вашого інтересу, у м. Варна завжди є щось цікаве для відвідувачів:

- Фестиваль музики та мистецтва «Варненське літо»: фестиваль є одним з найбільших та найбільш популярних культурних заходів у місті Варна. Він проводиться протягом літніх місяців і включає в себе концерти, виставки, театральні вистави, майстер-класи та інші події.
- Міжнародний кінофестиваль «Любов та варна»: є важливою подією для кіноманів та професіоналів кіноіндустрії. Він пропонує перегляди найкращих фільмів з усього світу, а також майстер-класи, дискусії та інші заходи.
- Фестиваль «Варненські дні науки»: призначений для просування науки та технологій серед широкої громадськості, який включає в себе виставки, лекції, експериментальні демонстрації та інші інтерактивні заходи.
- Фестиваль «Варненські дні моря»: відзначає морську спадщину міста Варна, включає в себе паради вітрильних суден, виставки сучасних та історичних кораблів, регати, водні спортивні змагання та інші морські заходи.
- Святкування різних національних та міжнародних свят: у м. Варна також проводяться святкування різних національних та міжнародних свят, таких як Різдво, Великдень, День Незалежності, День Європи та інші. Ці святкування часто супроводжуються парадом, фольклорними представленнями, музичними виступами та іншими заходами [60].

Ці івенти створюють багато можливостей для розваг та культурного вдосконалення для відвідувачів міста Варна.

Наприклад, розробка самодіяльного туру для українців в Європу до м. Варна враховує відвідування одного з івент-заходів, яке відбуватиметься у червні 2024 року.

22 червня 2024 року розпочинається Міжнародний музичний фестиваль «Варненське літо 2024» (Додаток Ж), який заснований у 1926 році та став першим музичним фестивалем у Болгарії, та який вже 100 років є емблемою міста [59].

Основна програма фестивалю включає:

- симфонічну та камерну музику;
- музика епохи Відродження та бароко;
- опера і балет;
- дитяча програма з пізнавальними концертами;
- паралельна програма з виставками, фільмами, конференціями та іншими подіями [59].

Фестиваль є чудовою нагодою і додатковим стимулом для гостей міста пов'язати візит до Варни з чимось, що збагатить їх духовно.

Фестиваль у м. Варні має міжнародний характер, з участю артистів та груп з усього світу, є багато безкоштовних заходів, таких як концерти, виставки та спортивні змагання.

Провівши дослідження факторів, які впливають на популярність та успішність Міжнародного музичного фестивалю «Варненське літо 2024», виявлено:

- якість програми: організатори фестивалю запрошують виступати відомих оркестрів, солістів та диригентів з усього світу;
- різноманітність програми, яка включає концерти класичної музики різних стилів та епох, а також оперні та балетні вистави, що робить фестиваль цікавим для широкої аудиторії;
- місце проведення: проходить на площах міста (недалеко від берегу моря, біля паркової частини), також у Палаці культури та спорту, який є одним з найкращих концертних залів у Болгарії;
- відгуки: відвідувачі фестивалю залишають багато позитивних відгуків про його програму, організацію та атмосферу, що робить фестиваль ще більш популярним.

В результаті цих факторів Міжнародний музичний фестиваль «Варненське літо» є одним з найпопулярніших та найуспішніших фестивалів у Болгарії.

Плануючи відвідати фестиваль «Варненське літо 2024», варто визначити основні принципи підготовки до відвідин (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

*Основні принципи підготовки до відвідин фестивалю
«Варненське літо 2024»*

Принцип	Характеристика
Дослідження програми фестивалю	Перед відвідуванням фестивалю рекомендовано обов'язково ознайомитись з програмою подій та виступів, щоб вибрати ті, що цікавлять найбільше. Заздалегідь важливо спланувати свій час, щоб не пропустити найцікавіші моменти заходу.
Вибір зручного одягу і взуття	Необхідно врахувати погодні умови та характер фестивалю при виборі свого одягу та взуття. Оберати комфортні речі, які забезпечать зручність під час перебування на заході та захистять від погодніх умов.
Планування маршруту і транспорту	Перед відправленням на фестиваль потрібно спланувати маршрут. Вибрати найзручніший та найефективніший спосіб потрапляння до місця проведення фестивалю.
Безпека і захист здоров'я	Рекомендовано ознайомитись з правилами безпеки та захисту здоров'я, які діють на території фестивалю. Важливо дотримуватись усіх встановлених вимог та рекомендацій, щоб забезпечити свою безпеку та здоров'я під час заходу.
Забезпечення необхідних предметів	Перед відвідуванням фестивалю необхідно переконатись, що є всі необхідні речі, такі як гроші, документи, пляшка води та інші особисті речі.

Джерело: складено автором на основі [50]

Можна підсумувати, що івент-захід – це організована подія або захід, який проводиться з метою розваги, навчання, спілкування, реклами, просування продуктів або послуг, а також для досягнення різноманітних цілей, таких як збір коштів на благодійність, підтримка культурних традицій тощо. Це може бути все, від конференцій та семінарів до музичних фестивалів, виставок, вечірок, спортивних змагань та інших подій, що залучають увагу громадськості. В кваліфікаційній роботі бакалавра зображено приклад підготовки до відвідин івент-заходу – «Варненське літо 2024».

За результатом дослідження виявлено, що під час війни в Україні провідні транспортні компанії відіграють ключову роль у забезпеченні безпечних

короткострокових подорожей українців до країн Європи. Вони розробляють альтернативні маршрути, обходять зони бойових дій та забезпечують безпечний та оперативний транспорт до європейських напрямків.

Інформаційна підтримка перевізників, туроператорів стосовно маршрутів допомагає пасажирам приймати осмислені рішення щодо подорожі, включаючи можливість евакуаційних рейсів для тих, хто опинився у складній ситуації. В результаті цих заходів, провідні транспортні компанії сприяють українцям у мобільності та надійних зв'язках з Європою, не дивлячись на складну політичну обстановку.

У роботі розроблено самодіяльний тур для українців в Європу до м. Варна (Болгарія) протяжністю 6 днів, а це у свою чергу відіграє ключову роль у забезпеченні незабутнього та індивідуального відпочинку. Цей підхід дає можливість подорожуючим самостійно вибирати маршрути, екскурсії та розпорядок дня відповідно до їхніх уподобань і інтересів. Він також сприяє більш гнучкому управлінню витратами та власною програмою відпочинку, що дозволяє глибше відчувати атмосферу та культуру міста Варна. Крім того, самодіяльний тур надає можливість відкрити для себе унікальні перлини та приховані куточки міста, що можуть залишити незабутні враження і сприяти неповторному досвіду подорожі.

Також розроблений тур передбачає відвідування івент-заходу Міжнародний музичний фестиваль «Варненське літо 2024», який розпочинається 22 червня 2024 року. Участь у відвідуванні даного івент-заходу має значний вплив на досвід подорожі. По-перше, це надає можливість насолодитися виступами відомих артистів та відкрити для себе нові таланти в музичній сфері. Крім того, це відкриває можливість для спілкування з місцевими жителями та іншими туристами, що сприяє розширенню соціального кола та обміну враженнями. Наприкінці, участь у такому важливому культурному заході надає незабутні враження та збагачує досвід подорожі унікальними моментами та емоціями.

ВИСНОВКИ

Розглянувши питання сутності, видів та принципів організації короткострокових подорожей важливо зауважити, що перш ніж перейти безпосередньо до розгляду самих короткострокових подорожей, ми провели аналіз та відокремлення таких термінів як «подорож» та «туризм». Так як зараз визначення «подорож» та «туризм» в науковій літературі виступають як два нерозривно пов'язані поняття, що дають конкретний опис певного способу людської життєдіяльності. Головною відмінністю подорожей від туризму виступають цілі та масовість. Так як часто подорожі за часом можуть тривати всього декілька днів, а часом і годин, натомість туризм, як правило більш довготривалий. Під короткостроковими подорожами розуміють окремий вид туризму, де подорож в часових рамках не перевищує 3-х діб. Дослідження короткострокових подорожей є не можливим без класифікації самих короткострокових подорожей. Якщо звернутись до наукової літератури, то в сучасному українському науковому доробку питання класифікації короткострокових подорожей слабо висвітлено. Але серед основних критеріїв до класифікації короткострокових подорожей були визначені наступні: призначення, тривалість, відстань, вид транспорту, проживання (якщо таке передбачено, діяльність. Однією з основних класифікаційних критеріїв є класифікація короткострокових подорожей за призначенням, де потрібно розуміти відпочинкові, ділові, подієві, культурні, пригодницькі та оздоровчі подорожі. Одним із поширених видів короткочасних подорожей є тури вихідного дня.

Переходячи до дослідження факторів розвитку короткострокових подорожей українців в Європу було досліджено, що короткострокові подорожі українців до країн Європи можуть варіюватись в залежності від індивідуальних вподобань, бюджету та часових обмежень. Деякі популярні напрямки для українців включають Польщу, Угорщину, Словаччину та Чехію через їх близькість і легкість доступу. Ці

країни пропонують багатий культурний досвід, історичні місця та смачну кухню, які приваблюють українських мандрівників. Крім того, такі країни, як Німеччина, Франція, Італія та Іспанія, також є популярним вибором для тих, хто хоче трохи відпочити. Загалом, завдяки зростанню доступності бюджетних авіарейсів і зручних варіантів подорожей, українці зможуть розширити вибір європейських напрямків для короткострокових подорожей. Серед факторів розвитку короткострокових подорожей українців до Європи можна також віднести вирішення житлової проблеми, програми культурного обміну, транспортне питання, вплив маркетингу та просування.

Європейські країни, такі як Польща, Угорщина, Італія, Іспанія та Франція, залишаються основними туристичними напрямками для українців завдяки своїй культурній спадщині, кухні та природною красою. Також спостерігається зростання інтересу до менш відомих країн, таких як Португалія, Греція та Хорватія, завдяки їхнім унікальним туристичним пропозиціям і пейзажам.

Популярність європейських країн українськими туристами також визначається через безвізовий режим, якістю обслуговування та загальною безпекою. Початок пандемії COVID-19 призвів до значного зменшення короткострокових відвідувань українців до Європи у 2020 році. Вже у 2021 році було помітне відновлення активності туристів, проте з початком війни стабільність та прогнозованість поїздок стали питаннями особливого значення.

Зміни в ціновій політиці туроператорів та динаміка подій впливають на вибір маршрутів та популярність різних напрямків. Забезпечення зручних та ефективних транспортних зв'язків між країнами Європи грає важливу роль у розвитку короткострокового туризму. Зокрема, мережа автомагістралей, залізниць та повітряних ліній забезпечує різноманітність варіантів пересування та доступність різних місць для подорожей. З огляду на особливості організації короткострокових подорожей – найпопулярнішими видами транспорту виступають – залізничний та автобусний.

Прискорений розвиток цифрових технологій сприяє зручному плануванню та бронюванню подорожей, що полегшує організацію короткострокових відпусток.

За результатом дослідження виявлено, що під час війни в Україні провідні транспортні компанії відіграють ключову роль у забезпеченні безпечних короткострокових подорожей українців до країн Європи. Вони розробляють альтернативні маршрути, обходять зони бойових дій та забезпечують безпечний та оперативний транспорт до європейських напрямків.

Інформаційна підтримка перевізників, туроператорів стосовно маршрутів допомагає пасажирам приймати осмислені рішення щодо подорожі, включаючи можливість евакуаційних рейсів для тих, хто опинився у складній ситуації. В результаті цих заходів, провідні транспортні компанії сприяють українцям у мобільності та надійних зв'язках з Європою, не дивлячись на складну політичну обстановку.

У роботі розроблено самодіяльний тур для українців в Європу до м. Варна (Болгарія) на 6 днів, який відіграє ключову роль у забезпеченні незабутнього та індивідуального відпочинку. Цей підхід дає можливість подорожуючим самостійно вибирати маршрути, екскурсії та розпорядок дня відповідно до їхніх уподобань і інтересів. Він також сприяє більш гнучкому управлінню витратами та власною програмою відпочинку, що дозволяє глибше відчувати атмосферу та культуру міста Варна. Крім того, самодіяльний тур надає можливість відкрити для себе унікальні перлини та приховані куточки міста, що можуть залишити незабутні враження і сприяти неповторному досвіду подорожі.

Також розроблений тур передбачає відвідування івент-заходу Міжнародний музичний фестиваль «Варненське літо 2024», який розпочинається 22 червня 2024 року. Участь у відвідуванні даного івент-заходу має значний вплив на досвід подорожі. По-перше, це надає можливість насолодитися виступами відомих артистів та відкрити для себе нові таланти в музичній сфері. Крім того, участь у фестивалі створює неповторний атмосферний настрій і дає можливість відчувати дух місцевої культури та мистецтва. Крім того, це відкриває можливість для

спілкування з місцевими жителями та іншими іншими туристами, що сприяє розширенню соціального кола та обміну враженнями. Наприкінці, участь у такому важливому культурному заході надає незабутні враження та збагачує досвід подорожі унікальними моментами та емоціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про туризм : Закон України від 07.03.2012 р. № 324/95-ВР зі змінами та доповненнями. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр> (дата звернення : 28.02.2024).
2. Александрова С. А. Соціально-економічні проблеми розвитку туристичної індустрії в Україні / С. А. Александрова, Л. В. Оболенцева, О. М. Радіонова // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка. - 2019. - № 12. - С. 43-46.
3. Бабарицька В. К., Малиновська О. Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи. Сервісне забезпечення турпродукту. Київ : Альтерпрес, 2018. 286 с.
4. Балашова Р.І. Методологічне обґрунтування ефективності туристичної діяльності / Р. І. Балашова // Вісник соціально – економічних досліджень. 2010 . № 40. С. 342-348.
5. Бараш Ю. С. Методи організації туристичних перевезень / Ю. С. Бараш, Л. В. Марценюк // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2016. Вип. 53. С. 14-24.
6. Бардей О.І., Шоробура І.М. Специфіка інноваційної туристичної діяльності на території України / Актуальні проблеми розвитку освіти в сфері туризму, фізичної культури та спорту: матеріали VI Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Хмельницький, 21-22 березня 2023 р.). Хмельницький: ХГПА., 2023. С. 13-16.
7. Білоусов О. М., Лугінін О. Є., Морозова О. С., Соколова Л. В. Менеджмент туристичної галузі : підручник. Херсон : Видавничий дім «Гельветика». 2017. 580 с
8. Горбатова Є. Ф. Аналіз тенденцій розвитку світової туристичної галузі. Моделювання регіональної економіки. 2012. № 2. С. 214-227.

9. Горіна Г.О. Місце України на міжнародному туристичному ринку / Г.О. Горіна // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки : зб. наук. праць. Полтава: Полтав. Ун-т екон. і торгівлі, 2014. № 3 (65). С. 61-66.
10. Данильчук В.Ф. Світовий ринок послуг турбізнесу. Донецьк: ДІТБ, 2010. 146 с.
11. Дрейзіс Ю.І. Управління процесами впливу туризму на соціально-економічну екосистему територій // Природно-гуманітарні дослідження. 2020. № 32 (6). с. 145-152.
12. Забуранна Л. В., Кулік А. В. Конкурентостійкість підприємств сільського зеленого туризму: теорія, механізм формування та управління. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
13. Кирилов Ю.Є., Грановська В.Г., Алещенко Л.О. Формування конкурентних переваг суб'єктів туристичної галузі. Економіка АПК. 2020. № 5, С. 45-55.
14. Кирилюк І. М. Стан та тенденції розвитку туризму в Україні / І. М. Кирилюк // Економіка та управління в ХХІ ст.: виклики та перспективи розвитку : матер. Міжнародної наук.-практ. конф., 18-19 травня 2017 р., м. Умань / за ред. д.е.н., проф. О.Г. Чирви. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2017. С. 230-233.
15. Кіндрацька Г.І Стратегічний менеджмент: Навч. посіб. К.: Знання 2006. 366 с.
16. Кобелєва Т. О. Особливості маркетингу послуг туристичного бізнесу / Т. О. Кобелєва, А. В. Косенко, І. В. Долина // Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури : матеріали 5-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 23-25 травня 2019 р. Львів : Львівська політехніка, 2019. С. 326-328.
17. Козловський Є.В. Державне регулювання в галузі туризму: становлення та розвиток в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. держ. упр.: спец. 25.00.02 «Механізми державного управління» / Є.В. Козловський. К., 2008. 18 с.

18. Колосінська М. І. Підходи до класифікації видів та форм туризму. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 9. с. 146-150.
19. Конарівська О. Б., Терещук В.С. Сутність та значення туризму. Туризм : наука, освіта, практика : матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. з нагоди 50-ої річниці створення Рівненського відділу Українського географічного товариства у Національному університеті водного господарства та природокористування 24-25 квіт. 2020 р. Рівне : НУВГП, 2020. С. 13-16.
20. Коржилов Л. І. Туризм в Україні. Класифікація та види. Ефективна економіка. 2020. № 9. С. 217-222.
21. Красавцева Л. Ю. До проблеми визначення понятійного поля туристичної діяльності / Л. Ю. Красавцева // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2014. № 2. С. 157-162.
22. Крупський О. П. Роль організаційної культури в забезпеченні інноваційного розвитку підприємств туризму й гостинності / О. П. Крупський // Економічний часопис-XXI. 2015. № 155 (11 - 12). С. 96-99.
23. Кукліна Т.С., Цвілий С.М., Журавльова С.М. Загальні тенденції розвитку світового туризму: від коронавірусу до військової агресії. Підприємництво та інновації. Випуск 23, 2022. С. 12-15.
24. Кутуєв П.В. Трансформації модерну : інституції, ідеї, ідеології : монографія / Кутуєв П. В. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 516 с.
25. Лисюк Т. В. Екскурсійне обслуговування у структурі туристичного продукту / Т. В. Лисюк, О. С. Терещук, О. О. Дмитрук // Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 28(1). С. 175-178.
26. Ляшенко В. В. Маркетингові стратегічні напрями сталого розвитку регіональних туристично-рекреаційних систем. Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку туризму» : Збірник тез доповідей (I частина). Миколаїв : ВП «МФ КНУКІМ», 2016. С. 89-92.
27. Мазаракі А. А. та ін. Інновінг в туризмі : монографія / за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. Ун-т, 2016. 532 с.

28. Мілінчук О.В. Туризм на природоохоронних територіях України / О.В. Мілінчук // Електронний науковий журнал «Приазовський економічний вісник». 2017. Вип. 5(05). С.67-71.
29. Музиченко-Козловська О. В. Економічне оцінювання туристичної привабливості території : монографія. Львів : Новий Світ-2000, 2012. 176 с.
30. Мусіна, Л.О. Основні засади переходу до економіки знань: перспективи для України / Л. О. Мусіна // монографія. Львів : Новий Світ-2000, 2012. 176 с.
31. Огієнко М. М. Оцінка та варіювання факторів впливу на проведення подієвих заходів в туризмі / М. М. Огієнко, О. В. Шебаніна, А. В. Огієнко // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2020. № 26. С. 114-120.
32. Паньків Н. Є., Мороз В. Р. Сучасний стан та перспективи розвитку подієвого туризму в Україні на прикладі розробленого івент-туру «Відкрий для себе Покуття» / Збірник науково-технічних праць. Львів : РВВ НЛТУ України. Том 28, № 5 (2018). С. 78-82.
33. Перерва П.Г. Інтелектуальний потенціал як економічна категорія / П.Г. Перерва, Л.С.Марчук // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки) : зб. наук. пр. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. № 15 (1291). С. 53-63
34. Прокопишин-Рашкевич Л. М. Індустрія туризму в Україні: перспективні напрями та виклики сучасності / Л. М. Прокопишин-Рашкевич, Б. О. Шадурська, Й. М. Петрович. // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Проблеми економіки та управління. 2020. 20 с.
35. Роль транспортного туризму в організації подорожей / Т. Ю. Лужанська, Ф. В. Мороз, Г. Б. Будкевич, І. О. Камко // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Карпатська вежа, 2017. №Випуск 23 (18). С.315-329.
36. Смаль І. В. Туристичні ресурси світу : навч. посіб. Ніжин: Видавництво ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.

37. Сокол П.М., Корчевна А.О. Моніторинг сучасного стану ринку туристичних послуг України. Економіка і менеджмент 2016: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку : збірник наукових праць міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 14-15 квітня 2016 р. Дніпро, 2016. С. 88-90.
38. Спеціалізований туризм : навч. посіб. / Г. А. Богатирьова, М. Г. Головань, Г. О. Горіна, Т. С. Коптева [та ін.] ; Дон. нац. Ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Кривий Ріг : [б. в.] 2021. 173 с.
39. Старовойтенко О. А. Класифікація видів туризму в контексті культури. Формування ринкових відносин в Україні. №7-8. К. 2011. С.132-140.
40. Стратегія розвитку міст: молодь і майбутнє (інноваційний ліфт) : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (квітень 2021 року). Харків : Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2021 рік. с. 466.
41. Тарасова В. В. Основи організації наукових досліджень в туризмознавстві : підручник. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 456 с.
42. Тарасова В. В. Географія туризму: Екологічний туризм : підручник. Житомир : ЖНАЕУ, 2021. 252 с.
43. Формування управлінської, маркетингової та інноваційної політики на підприємствах туристичної індустрії / П.Г.Перерва [та ін.] // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки): зб. наук. пр. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. № 47 (1323). С. 114-120.
44. Шамара І. М. Теоретичні підходи до визначення поняття "туризм", його сутність та роль на сучасному етапі / І. М. Шамара // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2016. Вип. 5. С. 167-170.
45. Шандор Ф. Ф. Ш20 Сучасні різновиди туризму : підручник / Ф. Ф. Шандор, М.П. Кляп. К. : Знання, 2013. 336 с.

46. Шацька З. Я. Особливості організації роботи керівника групи в автобусних турах в умовах пандемії COVID-19 / З. Я. Шацька, Ю. А. Ісаченко // Економіка та держава. 2020. № 9. С. 95-98.

47. Accord tour. URL: <https://www.accordtour.com/reviews/tour/4859>. (дата звернення: 28.03.2024).

48. Adriatic travel. URL: <https://adriatic-travel.com.ua/country/sk>. (дата звернення: 28.03.2024).

49. Tango travel. URL: <https://tangotravel.com.ua/>. (дата звернення: 28.03.2024).

50. Ukrainian tour. URL: <http://www.ukrainiantour.com/ua/toursout/avtobusnye-tury/>. (дата звернення: 28.03.2024).

51. Google-maps. URL: <https://www.google.com.ua> (дата звернення: 12.05.2024).

52. Category:International E-road network. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:International_E-road_network (дата звернення: 12.05.2024).

53. Trans-European Transport Networks (TEN-T). URL: https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Flogist.today%2Fdnevnik_logista%2F2017-11-27%2Fukraina-prisoedinilas-k-evropejskoj-transportnoj-seti-ten-t%2F&psig=AOvVaw2yKfVjoBi2FlCVsgsEG4fR&ust=1715593265112000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBIQjhqxqFwoTCICTyYrph4YDFQAAAAAdAAAAABAE (дата звернення: 12.05.2024).

54. Європейська столиця продовжила безплатний проїзд для українських біженців. URL: https://glavcom.ua/world/observe/jevroejska-stolitsja-prodovzhila-bezplatnij-projizd-dlja-ukrajinskikh-bizhentsiv-993072.html#google_vignette (дата звернення: 12.05.2024).

55. Se déplacer en France. URL: <https://www.ukraine-france.org/deplacer-france> (дата звернення: 12.05.2024).

56. Чи діятиме у 2024 році проїзний за 49 євро в Німеччині. URL: <https://www.rbc.ua/rus/travel/proyizniy-49-evro-nimechchini-chi-diyatime-1703608109.html> (дата звернення: 12.05.2024).

57. Безкоштовний транспорт для українців в Європі (оновлюється). URL: <https://www.journeys6senses.com/bezkoshtovny-transport-u-evropi-dlya-ukrainciv/> (дата звернення: 12.05.2024).

58. Звіт про прямі збитки інфраструктури та непрямі втрати економіки від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на червень 2023 року. URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://kse.ua/wp-content/uploads/2023/09/June_Damages_UKR_Report.pdf&ved=2ahUKEwiotcWU-4eGAxUPGxAIHe4OCfAQFnoECBAQAQ&usg=AOvVaw3lfUbvG9z5FvSib88xg5lS (дата звернення: 12.05.2024).

59. Varna Summer International Music Festival 2024 Begins on June 22. URL: <https://www.bta.bg/en/news/culture/663018-varna-summer-international-music-festival-2024-begins-on-june-22> (дата звернення: 12.05.2024).

60. Official tourism website of Varna Municipality. URL: <https://visit.varna.bg> (дата звернення: 12.05.2024).

61. Booking.com. URL: https://www.booking.com/hotel/bg/nomado-hostel.html?aid=802982&label=varna-ml2Ce3j9rIfhWDvVKF3cvgs432529670127%3Apl%3Ata%3Apl%3Ap2%3Aac%3Aap%3Aneg%3Afi%3Atikwd-32434944715%3Alp1030460%3Ali%3Adec%3Adm%3Appccp%3DUMFuZG9tSVYkc2RIlyh9Ya3yBIgOvqZE6DlccJaL5Y8&sid=9c6282e4c80e59e981998a593a77a558;checkin=2024-06-22;checkout=2024-06-25;room1=A;homd=1;srpvid=60f9606a4540032b;sreepoch=1715521505;atlas_src=hp_iw_btn <https://visit.varna.bg> (дата звернення: 12.05.2024).

62.

Busfor.ua.

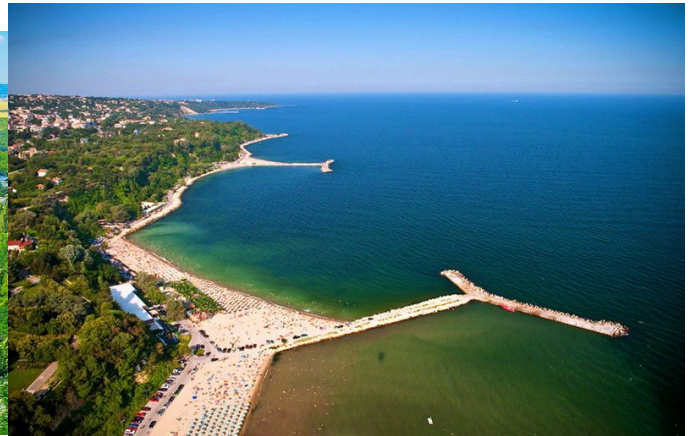
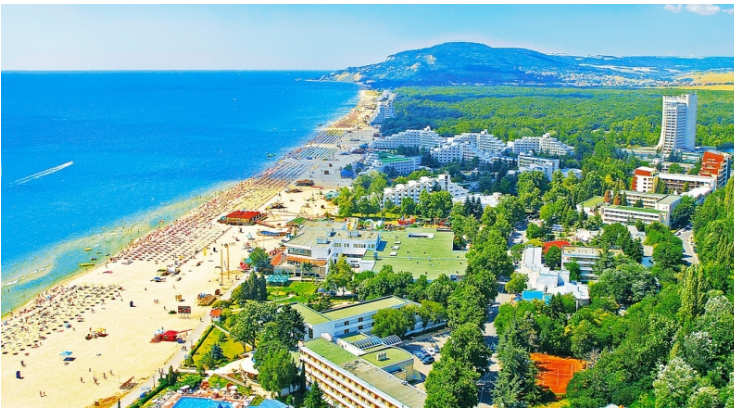
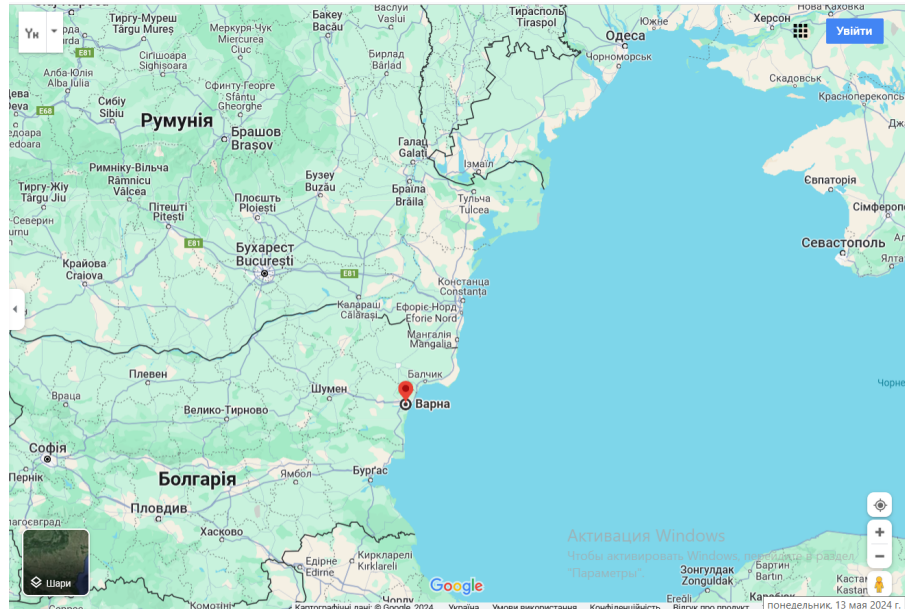
URL:

https://busfor.ua/%D0%B0%D0%B2%D1%82%D0%BE%D0%B1%D1%83%D1%81%D0%B8/%D0%9B%D1%8C%D0%B2%D1%96%D0%B2/%D0%92%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%B0?from_id=4037&to_id=3464&on=2024-06-21&passengers=1&search=true (дата звернення: 12.05.2024).

ДОДАТКИ

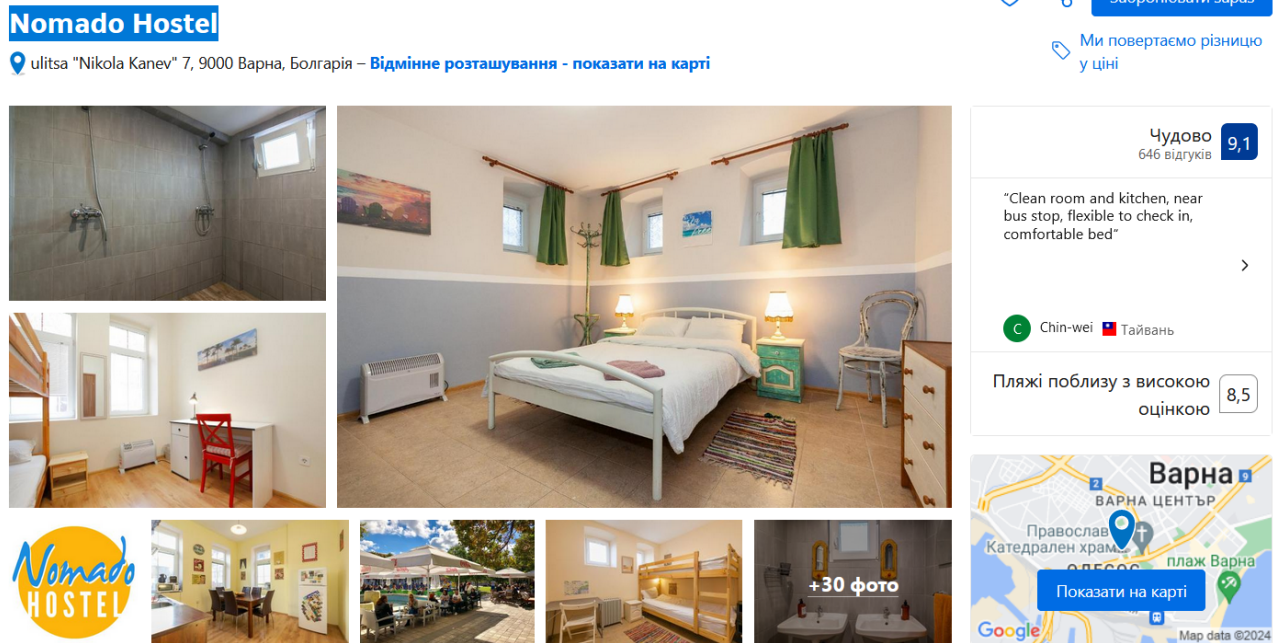
Додаток А

Місто Варна (Болгарія)

Додаток Б

Nomado Hostel (м. Варно, Болгарія)

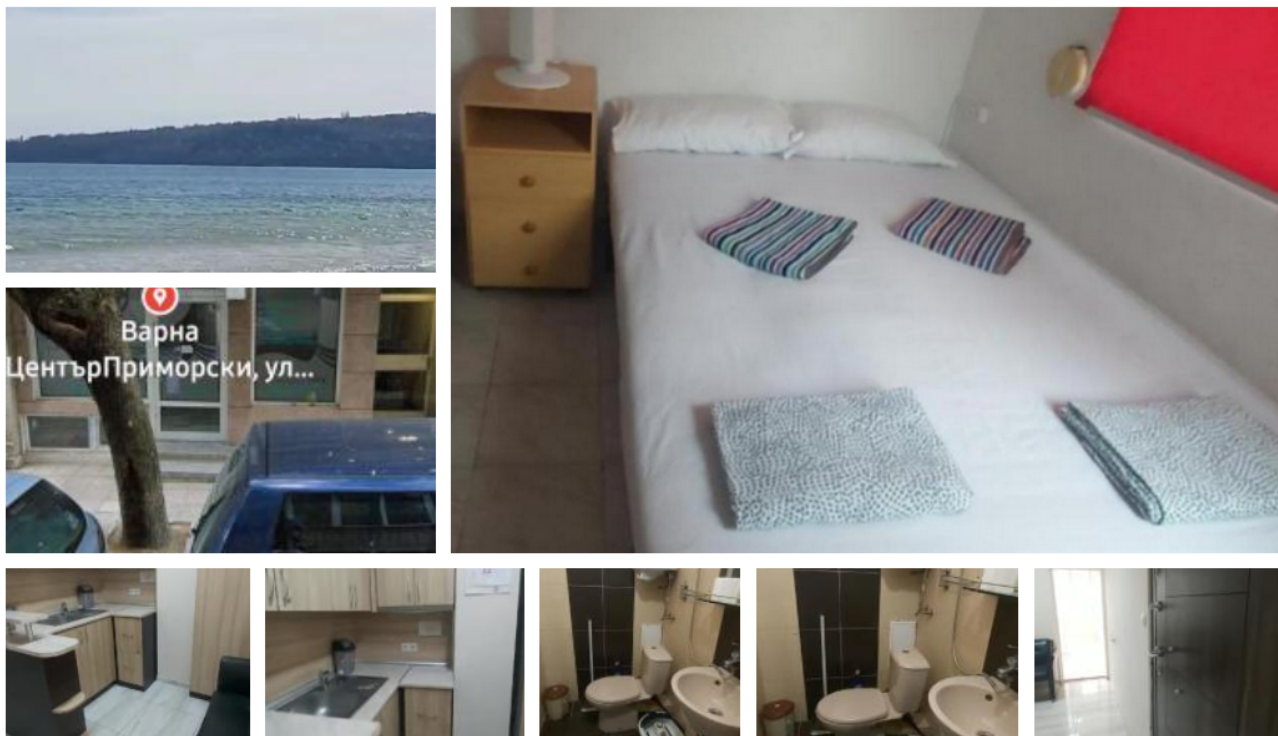
Помешкання Nomado Hostel вигідно розташовано в центрі міста Варна. Тут для зручності гостей сад, безкоштовний Wi-Fi та тераса. Помешкання розміщено за 2,6 км від пам'ятки "Пляж Буніте", за 7 хв. ходьби від пам'ятки "Оперний театр міста Варна" і за 1,2 км від пам'ятки "Центральний залізничний вокзал Варни". До розпорядження гостей помешкання спільна кухня та камера зберігання багажу.

У помешканні Nomado Hostel кожен номер оснащений робочим столом. Гостям надаються номери з спільною ванною кімнатою з душем та феном. Деякі одиниці розміщення помешкання Nomado Hostel у свою чергу вирізняються красивим видом на сад. У помешканні Nomado Hostel номери оснащені постільною білизною та рушниками.

Додаток В

Кімната в квартирі, яка також розміщена в центрі міста

(за адресою: 55 вулиця „Генерал Столипін“, 9002 Варна)

Двомісний номер Делюкс з 1 двоспальним ліжком або 2 окремими ліжками

2 односпальні ліжка і 1 двоспальне ліжко

16 кв. м

Кондиціонер

Власна ванна кімната

Туалетно-косметичні засоби Туалет Ванна або душ Рушники Білизна
Холодильник Чайник/кавоварка Кухонний посуд Шафа або гардероб Обідній стіл
Приміщення повністю знаходиться на першому поверсі Вішалка для одягу
Туалетний папір Приміщення придатне для гостей в інвалідних візках

Додаток Г

Адреси зупинок на маршруті (Львів-Варна-Львів)

- ПТ 08:30 Зупинка "Магазин Сільпо" (парковка), вулиця Наукова; будинок 35А
- 09:30 Стрий, АЗС ОККО Заправка ОККО, вул.Болехівська, 49
- 09:50 Моршин, АС вул. Ів. Франка, 51 А
- 10:05 Долина, "АЗС WOG" вулиця Богдана Хмельницького; будинок 25В
- 11:00 Калуш, «АЗС WOG» (вулиця Львівська; будинок 54)
- 11:40 Івано-Франківськ, «АЗС WOG» (Калуське шосе; будинок 2Д)
- 12:40 Коломия, «АЗС Авіас плюс» (траса Н10)
- 13:05 Снятин, круг на Шевченка (Тараса Шевченка вулиця 1А)
- 13:30 Чернівці, «АЗС Amic Energy» (с. Коровия, вул. Головна, буд. 9 (об'їзна дорога))
- 06:10 Балчик, Зупинка «АЗС Лафи» (вулиця Дунав, буд. 48)
- 07:10 Албена, Зупинка «В'їзд на курорт» (перед шлагбаумом) Круг Албена; будинок 9
- 07:20 Кранево, (біля магазину Мінімаркет) вулиця Дунав / траса Е87
- 07:40 Золоті піски, «Готель Бриз» траса Е87
- 07:55 Святі Костянтин і Олена, «В'їзд на курорт» (перед шлагбаумом) вулиця 1-ва
- СБ 08:15 Варна, «Собор» вулиця Св. Св. Кирила і Мефодія, будинок 2.

Додаток Д

Програма туру до м. Варна (Болгарія)

День 1 (22.06.2024 р.)

08:00 Реєстрація та посадка в автобус у м. Львів. Виїзд.

День 2-й (23.06.2024 р.)

08:50 Прибуття до м. Варна (Болгарія)

09:30 Заселення до хостелу/квартири. Сніданок

11:00-11:20 Кафедральний собор «Успіння Пресвятої Богородиці».

11:20 – 11:40 Площа «Незалежності».

11:40 – 12:00 Годинникова вежа.

12:10 – 13:30 Астрономічна обсерваторія «Микола Коперник».

13:30 – 14:30 Час на обід

14:30 – 17:30 Вільний час (відпочинок на пляжі)

17:30 – 18:30 Вечеря

18:30 – 21:30 Відвідування Міжнародного музичного фестивалю
«Варненське літо 2024»

21:30 – вільний час.

День 3-й (24.06.2024 р.)

08:00 – 08:30 Сніданок

08:30 – 12:00 Відпочинок на пляжі

12:00 – 13:00 Час на обід

13:00 – 15:00 Прогулянка по Приморському парку.

15:00 – 15:30 Екскурсія «Римські терми».

15:30-17:30 – прогулянка до Морського порту Варна, Маяку, яхтклубу.

17:30 – 18:30 Час на вечерю

18:30 – 21:30 Відвідування Міжнародного музичного фестивалю
«Варненське літо 2024»

21:30 – Вільний час

День 4-й (25.06.2024 р.)

08:00 – 08:30 Сніданок

08:30 – 12:00 Відпочинок на пляжі

12:00 – 13:00 Час на обід

13:00 – 14:30 відвідування дельфінарію

14:30 – 16:30 прогулянка по береговій лінії

16:30 – повернення до хостелу/квартири. Вечеря. Виселення.

19:30 Реєстрація та посадка в автобус у м. Варна. Виїзд до м. Львів.

Місце відвідування	Опис
1-й день у м. Варна	
	Кафедральний собор «Успіння Пресвятої Богородиці» (вхід вільний) Розташований у самому центрі Варни собор став однією з визначних пам'яток міста. Перший камінь у будівництво храму заклав князь Олександр I Баттенбергський (1857 - 1893) в 1880 році. Розташована на вул. Кирила і Мефодія» в самому центрі
	Площа "Незалежності" (розташована між вул. «Шопен», вул. та обласний суд.) Головна площа Варни та історичне серце міста з часів визволення в 1878 році. Нині тут розташована будівля драматичного театру та є початком центральної пішохідної зони. Під час розкопок виявлено руїни римської фортечної стіни.
	Годинникова вежа 1888 року Місце для будівництва вибирали ретельно – нова годинникова вежа в міському парку та Кафедральний собор утворювали межі центру міста того часу. Пожежні використовували вежу, оскільки високі будівлі були ще рідкістю, і з її вершини вони могли спостерігати за всім містом. Вдень вони використовували кольорові прапори, щоб сигналізувати про вогонь, а вночі сигнали обмінювалися запаленими ліхтарями. Ця протипожежна діяльність тривала до 1898 року і була замінена телефонною лінією.

	Астрономічна обсерваторія «Микола Коперник» (вхід: дорослі 6 лв. (144 грн)) 22 травня 1968 року був відкритий перший астрономічний комплекс у Болгарії, названий на честь Миколи Коперника. Він складається з астрономічної обсерваторії, планетарію та вежі з маятником Пхуко. На третьому поверсі обсерваторії знаходяться два обертових купони, які спочатку були обладнані рефрактором 80/1200 мм і більшим телескопом Касегрен 150/2250 мм. Також є спеціальний прилад, який показує Сонячну систему з 5-мільярдної відстані. У вежі планетарію зібрали маятник Пхуко. Він унікальний на Балканському півострові і є єдиним доказом того, що Земля обертається навколо своєї осі. У приміщенні під ним є невелика кімната, де відвідувачі можуть спостерігати за коливанням маятника.
	Пляж Можливість освіжитися на розкішному пляжі, розташованому прямо на березі моря! Забути про щоденні турботи і насолодитися відпочинком у райському куточку. Насичений сонцем пляжний день та засмага у воді моря - це те, що ти заслуговуєш.
2-й день у м. Варна	
	Приморський парк Відомий великий парк на узбережжі з ландшафтними садами й набережними, а також науковим музеєм.
	Римські терми (вхід : дорослі - 5 левів (120 грн)) Римські терми є найбільшою стародавньою будівлею, виявленою в Болгарії. Вони були збудовані наприкінці II ст. н.е. на території 7000 кв. Вони були найбільшими на Балканському півострові. Багатство орнаменту робить ці терми чудовою пам'яткою стародавньої архітектури на болгарських землях.

	Порт Варна-Схід було офіційно відкрито 18 травня 1906 року. Сьогодні він успішно функціонує як універсальний портовий термінал. Має 13 причалів для вантажних суден, на яких обробляють різні продукти, навантажувальні вантажі харчового походження. Частиною порту Варна-Схід є пасажирський термінал "Морський вокзал", і в остаточному вигляді він був збудований у 1968 році. У триповерховому будинку є ресторан, магазини безмитної торгівлі та офіси. На третьому поверсі є панорамна тераса з видом на затоку Варни. Щороку безліч пасажирських, круїзних, дослідницьких суден та яхт швартуються на Варненському морському вокзалі. Тут також проводяться національні та міжнародні регати (регата SCF Black Sea Tall Ships у 2010, 2014 та 2016 роках) та інші. Територія навколо Морського вокзалу стала чудовим місцем для відпочинку та розваг.
3-ій день у м. Варна	
	Дельфінарій (вхід : дорослі - 24 левів (576 грн)) Футиристичний будинок, де можна подивитися водне шоу та поплавати з дельфінами.

Додаток Ж

Міжнародний музичний фестиваль «Варненське літо»

